

Rudi Janhuba:

Pozor, tihotapci!

Poročila, ki jih sprejemamo iz Londona, so tako skopa, da si težko ustvarimo sliko o razgovorih, ki jih tam vodijo. Vendar mislim, da to ni bistveno, temveč samo dejstvo, da se razgovori vršijo, pove dovolj jasno, da gre za nove politične mahinacije, ki bi se tudi že realizirale, da ni bilo odločnega in veličastnega protesta celotnega našega prebivalstva v najožji povezanosti z našo vlado in partijo. Vendar moramo biti pozorni. Kaj vruga se imajo sploh razgovarjati v Londonu, ko vendar vsi od Edena do Achesona, od londonskega »Timesa« do »New York Herald Tribune« zagotavljajo, da »razgovori ne bodo prejudicirali končne rešitve tržaškega vprašanja«, dalje da »ne bodo storili ničesar proti Jugoslaviji« itd., itd.

Mirovna pogodba kaj jasno postavlja vlogo Italije nasproti Svobodnemu Tržaškemu ozemlju. Člen 21. točka 2. pravi jasno in glasno: Italijanska suverenost preneha nad Svobodnim tržaškim ozemljem v trenutku, ko stopi v veljavo mirovna pogodba. Ta pa je že davno stopila v veljavo in mislim, da o tem ni treba še posebno razpravljati v Londonu. V aneksu VII. točke člen 11. pa se govori samo o valutarinem režimu v Trstu in o dolžnostih, ki jih ima Italija do Trsta, dokler ne bo urejeno vprašanje posebne tržaške valute, in to je vse.

Nas zato zelo čudi, da Eden in Acheson govorita o teh razgovorih kot o popolnoma nedolžnem pomenku z Italijo, ki ne bo prejudicirala niti rešitve, niti okrnit naših pravic, medtem ko prvi komentariji iz Londona govorijo o tem, da sicer italijanske čete ne bodo za sedaj vikorakale v Trst (sic!), da pa bo dobila Italija v svojo upravo transport, zveze in zdravstvo ter da bo delo na sodiščih bolj prilagojeno italijanski praksi. Ali se to ne pravi delati se iz nas norca? Nam je vendar jasno, da če pride tudi v tej obliki do sporazuma, bi ta pomenil najhujšegornje kršitev mirovne pogodbe in dejansko vikorakanje Italije v Trst (seveda prve dni brez vojske).

Mi vemo, da so zahodnjaki v teži ki situaciji. Radi bi nekako likvidirali obveznosti, ki izhajajo iz tristranske deklaracije (tam gre namreč za celotno Tržaško ozemlje), ki so jo urgli leta 1948 kot predložitno parolo, na kateri pa italijanski imperializem visi kot pijanec na plotu, po drugi strani pa bi sedaj vendarle hoteli narediti nekaj v vprašanje Trsta, kar bi vsaj deloma zadovoljilo Italijane. Torej, pozor pred tihotapci. In to še dvojni, prvi v zvezi z tristransko deklaracijo, drugi pa z vsaj delno zadovoljitvijo italijanskih zahtev! Toda, saj vendar gospodje v Londonu vedo, da je tihotapstvo kazniv v vseh obstoječih kazenskih zakonih!

Zato je potrebna še večja budnost na naši strani. Mi ne zahtevamo nič nemogočega. Samo, da se nič ne sklene brez našega sodelovanja, ker gre vendar za naše interese, za katere smo v zadnji veliki borbi proti temnim silam reakcije pokazali več kot marsikateri kulturno in ekonomsko bolj razvit narod. Lahko mirno rečemo, da smo storili nekaj edinstvenega v zgodovini borbe za svobodo in napredek.

Toda še nekaj ne smemo pozabiti londonski trgovci. Ali se še spominjajo spomenice italijanske »demokracije« vlade iz leta 1946, ko je predložil »ambasador« Meli Lupi di Soragna francoskemu zunanjemu ministru zemljevid z začrtanimi interesi italijanskega imperializma v Istri? Ali so pozabili na vihar nezadovoljstva, ki ga je ta zemljevid povzročil na Quai d'Orsayu? Toda tega nezadovoljstva ni povzročil italijanski imperialistični apetit po naši zemlji, temveč ker so na istem zemljevidu bili začrtani Nica,

Korzika in Tunis kot del italijanske imperije. Majhna nevednost za gg. Sforzo in De Gasperi. Zemljevid je bil pač še iz časa Mussolinija. Toda ta dogodek je značilen za vso italijansko zunanjo politiko — politiko mrhovinarja, kot je to poudaril tovariš Marinko. Gospodje v Londonu naj malo pomislijo o tem dogodku. Za Trstom pride Istra in Dalmacija, Črna gora in Albanija in, če naključje nanese, zopet Nica, Korzika, Tunis, Malta itd. itd.

Odlučen NE, ki ga je pribilo naše ljudstvo, ni samo notranja jugoslovanska zadeva. To je vprašanje mednarodnega sodelovanja in borbe za mir, a ena od glavnih osnov te borbe mora biti: italijanskemu imperializmu ne popustiti v Trstu, da ne bomo morali ponovno popuščati v Addis Abebi.

Zato kličemo: tihotapski diplomati v Londonu naj prekinejo svojo žalostno raboto takoj! Naše ljudstvo se ne da preslepariti.

Maršal Tito sprejel delegate obrtnikov

Maršal Tito je v sredo sprejel predstavnik obrtniških zbornic iz vseh ljudskih republik, avtonomne pokrajine Vojvodine in kosovsko-metohijske oblasti. Pri sprejemu je bil tudi namestnik predsednika zveznega sveta za industrijo Ljubčo Arsov. Predstavniki obrtniškega sveta so v dve uri trajajočem razgovoru razložili maršalu Titu najvažnejše probleme obrtniške stroke ter postavili tudi več predlogov za njen napredek. Maršal Tito je opozoril delegate še na nekatere druge probleme, ki so v zvezi z obrtniško delavnostjo, ter se zahvalil za raznovrstna darila, ki so mu jih po svojih delegatih poslali obrtniki iz vseh republik.

Italija hoče sodelovati v upravi cone A samo zato, da bi čimprej uzakonila priključitev Tržaškega ozemlja k Italiji

Vsaka povezava Trsta z Italijo bi pomenila gospodarsko katastrofo za njegovo prebivalstvo, Slovenci pa bi izgubili vse narodne in demokratične pravice

London, 17. aprila (Tanjug): Predstavniki tržaških političnih strank Bruno Cerne za Fronto za neodvisnost (Fronte per l'Indipendenza), Branko Babič in Bartolo Petronio za italijansko-slovensko ljudsko fronto, Dr. Josip Agneletto za Slovensko demokratsko zvezo, slovensko krščansko-socialno zvezo in skupino neodvisnih Slovencev ter dr. Mario Stocca za tržaški blok (Blocco Triestino), ki so pred sedmimi dnevi prispeli v London, so na včerajšnji tiskovni konferenci zahtevali, naj zahodne velesile spojstejo mirovno pogodbo z Italijo, pri čemer so poudarili, da je tržaško prebivalstvo odločno proti udeležbi Italije v upravi anglo-ameriške cone STO. Postavili so konkretne predloge za rešitev tržaškega vprašanja ter navodila za vrsto ukrepov, s katerimi bi pred dokončno rešitvijo lahko izvedli demokratizacijo oblasti in omogočili udeležbo prebivalstva pri upravljanju ozemlja. Z dokumentarnimi zgodovinskimi, političnimi in gospodarskimi dejstvi so dokazali, da bi pomenila sleherna povezava Trsta z Italijo resnično gospodarsko katastrofo za prebivalstvo tega velikega jadranskega pristanišča, hkrati pa bi slovensko prebivalstvo izgubilo vse narodne in demokratične pravice, kar se je zgodilo s Slovenci, ki so prišli po mirovni pogodbi pod Italijo.

Predstavniki Fronte za neodvisnost Bruno Cerne je dal podatke o gospodarskem zaslužjevanju Trsta po Italiji. Omenil je predvsem finančne, valutne in carinske sporazume, ki so bili sklenjeni 8. marca 1949 med italijansko vlado in angloameriško voja-

15.000 Istranov je demonstriralo v Kopru

Koper, 17. apr. V središču jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja, v Kopru, so bile včeraj ponovno velike demonstracije Slovencev in Italijanov, prebivalcev Kopra, Pirana, Izole, Portoroža, slovenskih kmetov iz Dekana, Smarja, Marezija, Boršta, Vanganela,

Pomjane in vseh ostalih vasi koprškega okraja. S hiš so plapolale številne zastave, na zidovih in pločnikih pa so bila napisana gesla: »Tržetani! Vaša borba je naša borba! Trst je naš! Treba je nehati z londonskimi spekulacijami! Demonstranti so nosili transparente z napisi: »Trst smo osvobodili in Trst bomo branili! Ne priznamo londonskega mešetarnja! Nikoli več

Italije v Trst! Dovolj je bilo 25 let suženjstva!« itd. Ljudje so vzklikali maršalu Titu, Jugoslovanski ljudski armadi in izražali odločno voljo, da ne bodo nikoli dopustili, da bi se o njihovi usodi samovoljno odločalo. Na glavnem koprskem trgu se je zbralo okrog 15.000 ljudi, katerim so govorili predstavniki ljudske oblasti in Zveze borcev.

Z zborovanja so poslali resolucijo Varnostnemu svetu Organizacije Združenih narodov, v kateri ljudstvo istrskega okrožja zahteva, naj končajo pogajanja v Londonu. V resoluciji je vključena tudi zahteva, naj se italijanski vladi odvzamejo vsi privilegiji in koncesije, ki jih izkorišča proti slovenskemu prebivalstvu.

Skupščina prisilno izseljenih koroških Slovencev

Celovec, 16. apr. (Tanjug). Ob 10-letnici prisilnega izseljevanja koroških Slovencev je bila včeraj v Celovcu skupščina Zveze slovenskih izseljencev na Koroškem.

Podpredsednik zveze Jaka Rajhman je poudaril v svojem govoru, da prisilno izseljeni Slovenci še do danes niso dobili povrnjene škode, ki jo je komisija koroške pokrajinske vlade l. 1945 uradno ocenila na približno dva in pol milijona šilingov.

Na skupščini je bilo sklenjeno, da bodo praznovali 10-letnico nasilnega izseljevanja Slovencev po nacistični dne 9. maja v Celovcu. Ob tej priložnosti bo gostovala v glavnem mestu Koroške ljubljanska Drama.

Londonska konferenca

London, 17. apr. (Radio London). Konferenca predstavnikov ZDA, Vel. Britanije in Italije, ki v Londonu razpravljajo o udeležbi Italije pri upravljanju cone A STO, se je nadaljevala danes popoldne.

Z VELIKEGA PROTESTNEGA ZBOROVANJA V MARIBORU

Ne odnehamo, dokler v Londonu ne prenehajo sramotno mešetarnjenje

Maribor, 17. aprila. Po tridnevni ogorčenih demonstracijah proti klerofašističnemu pohlepu po naši zemlji in naših ljudeh odstran krivično zarezane meje se je danes znova ves Maribor zbil v en sam krik proti kupčiji in mešetarnjenju v Londonu. Na Glavnem trgu se je zbralo nad 30.000 Mariborčanov in prebivalstva iz mariborske okolice. Iz oddaljenih krajev so se pripeljali ljudje na kamionih in vozovih, okrašenih z zastavami, parolami in ogorčenimi svarili: vsem tistim, ki na tako ponižujoče in sramotne načine mešetarijo in sklepajo za zelenimi mizami kupčijo z našo zem-

ljo in našo krvjo. Med demonstranti so na Glavni trg prihajali tudi zadrudniki in zadrudnice kmečkih delovnih zadrug iz bližnjih krajev. Ves Glavni trg je že pred začetkom protestnega zborovanja vzel kakor razpenjeno morje ogorčenja in jeklene volje, da si ne pustimo vzeti, kar je našega. Iz ogorčene množice so neprestano vrel vzkliki sinega in pravičnega protesta, ki se s protestom vseh narodov Jugoslavije zliva v tako močnega krik, da ga svobodoljubni in miroljubni svet ne bo nikoli mogel prelišati.

Ob 17.30 se je začelo veliko protestno zborovanje, ki ga je odprl sekretar Mestnega komiteja KPS tov. Vlado Majhen.

Neprestano je nato množica prekinjala naslednjega govornika tov. Franca Simonca, pomočnika predsednika Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladi LRS, ki je v svojem govoru ostro obsodil sramotno mešetarnjenje z našimi pravicami. Ljudje so s kriki in protesti po več minut prekinjali govornika, dvigali transparente s parolami, poskali pa spet zvižgali proti nezaslišani in predrzni kupčiji diplomatov, ki bi hoteli za zeleno mizo od našega telesa odrezati kos in ga vreti v žrelo oživljajočega se klerofašističnega italijanskega imperializma.

Neprenehoma so potem množice pritrjevale resoluciji, ki jo Mariborčani pošiljajo ameriškim in angleškim delegatom na londonski konferenci. Ko je tov. Miloš Ledinek, predsednik Sveta za kulturo in prosveto MLO, bral resolucijo, je množica sledila s protestom in pritrjevanjem vsaki besedi, ki jo sporočamo v London. Konferenci v Londonu odrekamo

Protest borcev IX. korpusa proti obsodbi v Luccii

Bivši borci IX. korpusa NOV in POJ: Jože Borštnar, komandant IX. korpusa; Viktor Avbelj, namestnik štaba; Jože Klanjšek, namestnik komandanta; Janko Rudolf, komisar divizije in Jaka Rojsek, komandant divizije, so poslali uredništvu »Borbe« protestno pismo proti obsodbi garibaldincev v Luccii. V pismu navajajo, da so v Italiji celi dve leti vztrajali na obtožbi »velezdajcev« proti garibaldincem samo zato, da bi obrekovali borbo partizanov in svobodoljubnih narodov proti fašizmu. Toda namera italijanskih oblasti je izpodletela. Čeprav so na razpravo privlekli celo vrsto sumljivih prič-fašistov, so bili kljub temu na koncu prisiljeni, umakniti svojo obtožbo o »velezdajstvu«. Bivši borci IX. korpusa dalje poudarjajo, da so v dobi narodno osvobodilne borbe bili izdajalci, toda to so bili izdajalci antifašistične borbe, izdajalci enotne zavezniške fronte v borbi proti fašizmu. To so bili ozopovski oficirji, ki danes nastopajo kot priče na teh insceniranih procesih, ki so tedaj sodelovali z okupatorjem, propagirali linijo pomirjenja z njimi in ki so se celo dogovarjali z okupatorji o skupnih akcijah proti nam, antifašističnim borcem. Edini, ki so osvobjli geslo: Tolci fašiste, kjer koli so! — so bili prav tisti garibaldinci, ki so skupno z nami in zavezniki vrsili svojo patriotsko antifašistično dolžnost.

Ko nato navajajo nujnost skupne borbe med italijanskimi garibaldinci in slovenskimi partizanskimi enotami, poudarjajo, da je bilo koordiniranje vojnih akcij obca pogava med zavezniki silami in drug svetovni vojni. Samo italijanski fašisti lahko vidijo v tem koordiniranju akcij »velezdajcov«, ker so samo oni s svojimi imperialističnimi težnjami težili za osvajanju tuje zemlje in zaslužjevanjem svobodnih narodov.

Bivši borci IX. korpusa poudarjajo, da tudi zavezniki oficirji poznajo resnico o antifašistični borbi Italijanov v diviziji »Garibaldi Natisone«, ker so s svojimi lastnimi očmi videli njihovo borbo in hkrati tudi izdajstvo ozopovskih tolp. Zato pričakujemo, da bodo spregovorili in obsodili sramoten zločin, ki je v bistvu samo nov poskus oživljanja fašizma v Italiji. Pozivamo zaveznike, naj odločno obsodijo organiziranje procesa v Luccii in dvignejo svoj glas v znak protesta, v obrambo pravic borcev za svobodo. Naj sprevidijo tudi oni, da je inscenirani proces v Luccii samo sestavni del protijugoslovanske kampanje italijanskih iredentistov, ki bi zopet radi iztegnili svoje imperialistične roke po naši zemlji, da bi predvsem priključili Trst in cono A k Italiji.

Demonstracije v Ptujju

Ptuj, 17. aprila. Sinoči je v Ptujju nad 5000, nočjo pa nad 6000 delovnih ljudi ptujškega okraja protestiralo proti konferenci v Londonu. Protestno zborovanje na Kvedrovem trgu, kjer je bilo komaj dovolj prostora za vse, je začel včeraj tov. Spras, predsednik MLO pa je govoril, da o usodi naših krajev in naših ljudi ni mogoče odločiti brez naše države. Nočjo pa je govoril Ludvik Prnez, poslovodja trgovskega podjetja »Preskrba«. Tudi Ptujj prisega, da bo odločno branil svoje pravice. S.M.

ODLOČNE BESEDE NAŠIH ROJAKOV V ZDA

Danes bo v New Yorku veliko protestno zborovanje zaradi pohlepa Italije po Tržaškem ozemlju

New York, 17. apr. (Tanjug). Vrsta organizacij Amerikanov jugoslovanskega porekla je dala pobudo za sklicanje protestnega zborovanja sprito iredentistične gonje okrog Trsta. To zborovanje, ki bo 18. aprila v jugoslovanskem domu v New Yorku, sklicujejo klub jugoslovansko-ameriškega prijateljstva, demokratski klub »Sestruncje«, združenje jugoslovansko-ameriških žena, splitski klub »Marjan«, jugoslovansko-ameriški demokratični klub, jugoslovansko-ameriška zveza iz Hobokena, korporacija »Novoga lista« in slovenski časnik »Glas narodov«.

Gre za vprašanje, ki je nujno in ki zahteva enoten nastop vseh naših organizacij, društev, klubov in posameznikov. Gre za Trst, Istro in Dalmacijo, po katerih italijanski iredentisti ponovno stegujejo svoje kremplje — je rečeno v razglasu izobratnega odbora za sklicanje zborovanja. Sovržim italijanskih

iredentistov pod današnjo vlado De Gasperija se prav nič ne razlikuje od sovražimza italijanskih iredentistov pod Mussolinijem, ko so naš Trst, Istra in Gorica občutili na lastni koži nasilje italijanskih zavojevalcev. Svoboda slovenskega Primorja je bila plačana s krvjo, solzami in trpljenjem. Mar bomo dovolili, da se svet vrne na staro?

Italijanski iredentisti, pravi nadalje razglas, sedaj zopet nastopajo s fašističnimi gesli, spet zahtevajo hrvaško in slovensko zemljo. Za to njihovo gonjo sovraštva, laži in pohlepa po naši rodni grudi pa stoji De Gasperijska vlada, ki je izsilila londonsko konferenco.

Kadar gre za obrambo naše hrvaške in slovenske zemlje pred novimi poskusi italijanskih sovražimov, da bi si le-to prisvojili, moramo zavzeti odločno in enodušno stališče ne glede na svoje osebno presiljenje ali politično pripadnost.

Ljubljana protestira

že dvanajsti dan

Ljubljana, 17. aprila. 300.000 demonstrantov v Beogradu, 200.000 v Zagrebu, 50.000 v Ljubljani predvčerajšnjim, včeraj pa 110.000 in več deset tisoč danes, 20.000 v Osijeku; v vseh mestih in krajih naše države, da bi kot en moč dvigalo množice, da bi protestirale proti nedelnim poslom v Londonu. Računi gospodov v Londonu, še bolj pa račun italijanskih mešetarjev, so namreč jasni: izrabili bi radi težki položaj naše države, da bi na naš račun vsaj deloma nasitili italijansko imperialistično lakoto, da bi tako utrdili položaj italijanske vlade in s tem tudi položaj svojega novega zaveznika. Zalosten mora biti politični položaj v Italiji, če je uspešen nastop vladne stranke (kakor to nekateri trdijo) odvisen od tega, kako bo rešeno vprašanje Trsta. Nalote povorke se s nočjo spsta-

vile po mestu, po vsej širini ulic, da je prišel brez moči zastal. Oglušujoči zvižgi so sekali zrak in se mešali s našimi starimi partizanskimi borbenimi pesmimi. Med množico, ki se je prelivala iz ulice v ulico, pa na desetine zastav in napisnih gesel, prav tistih, ki jih je kričalo na stotine ust. Pred univerzo so se zbrali študentje. Dobrih petnajst minut, pa je krenila povorka tisoč mladih ljudi po ulicah. Za njimi srednješolska mladina, ki se je zbrala pred gimnazijami in skupine članov delovnih kolektivov, ki so se zbrale pred podjetji in ustanovami. Spet je bilo na ulicah vse, mlado in staro. Manifestirali so skupno voljo in hotele pozno v noč. Ljubljana ne bo mirovala, dokler ne bodo gospodje diplomati v Londonu spoznali, da ne gre barantati za tuje blago.

Priloge za odgovor zahodnih velesil Moskvi

Uradni razgovori se bodo začeli prihodnji teden v Londonu ali Parizu

London, 17. apr. (Reuter). Uradni razgovori med zastopniki ZDA, Velike Britanije in Francije o odgovoru na zadnje sovjetsko noto o Nemčiji se bodo začeli prihodnji teden v Londonu ali Parizu. V dobro obveščenih krogih računajo, da bodo zahodne velesile zavrnile sovjetsko trditve, da mora biti črta Odra-Nisa dokončna nemška vzhodna meja.

Prvi razgovori zahodnih velesil so bili prejšnji teden v Londonu takoj po prejemu sovjetske note. Podobni razgovori so bili tudi v Bonnu med visokimi komisariji treh zahodnih velesil in zahodnonemškimi kanclerjem Adenauerjem.

Pričakujejo tudi, da bodo zahodne velesile v svojem odgovoru spet ugovarjale sovjetskemu predlogu, da mora imeti združena Nemčija lastne oborožene sile. Glede splošnih nemških volitev bodo zahodne velesile verjetno zavrnile sovjetski predlog, da bi bilo treba ustanoviti komisijo štirih velesil, ki bi proučila možnost za volitve v vseh okupacijskih conah. V Londonu menijo, da bi sprejetje tega sovjetskega predloga obsodilo delo te komisije na popoln zastoj, ker so nasprotja med zahodnimi silami in Sovjetsko zvezo o vprašanju Nemčije zelo velika.

Britanska poročila Zahodni Evropi

New York, 17. apr. (New York Times). Sodi, da je dalo britansko sporočilo o poročilih evropskim državam novo spodbudo za ustvarjanje evropske obrambne skupnosti. Časnik piše, da je London sedaj uradno pristopil k organizaciji 6 evropskih držav.

Zunanji minister ZDA Acheson o nekaterih mednarodnih problemih

Washington, 17. apr. Ameriški zunanji minister Dean Acheson je izjavil na večrinski tiskovni konferenci, da je ameriška zunanja politika važen del ameriške zunanje politike in da je njen cilj postaviti trdne temelje za obrambo svobodnega sveta.

Acheson se je dotaknil poslednjih potez sovjetske zunanje politike — note o Nemčiji in moskovske ekonom-

Delo odborov Združenih narodov

New York, 17. apr. (Tanjug). Odbor za kolektivne ukrepe OZN je sestavljen podkomisiji, ki bo izdelala delovni načrt. V podkomisiji so predstavniki Brazila, Jugoslavije, Francije, Filipinov, Vel. Britanije in ZDA. Ameriški predstavnik Bankroft je predlagal, naj bi odbor za kolektivne ukrepe opozoril države članice OZN, da smejo v okviru svojih nacionalnih sil izločiti posebne vojaške enote za potrebe Organizacije združenih narodov.

Komisija za človeške pravice razpravlja o pravici narodov do samoodločbe. Predstavniki majhnih držav se zavzemajo za to, naj bi stavili v pogodbo o človeških pravicah določbo o pravici narodov do samoodločbe. Predstavnikom majhnih držav nasprotuje večina delegatov velesil, ki so proti temu.

Španija zahteva odpravo tangerskega statuta

London, 17. apr. (AFP). Španska vlada je poslala britanskemu zunanjemu ministrstvu noto, v kateri zahteva odpravo tangerskega statuta iz leta 1945 in sklicanje mednarodne konference, na kateri naj bi proučili status Tangerja kot mednarodnega ozemlja.

Pred kratkim se je Velika Britanija zavezala, da bo takoj in avtomatično stopila v vojno, če bo kakera koli članica evropske armade napadena. Ta britanska odločitev, piše dalje »New York Times«, je odgovor na zahtevo Francije, da obe evropske države dodatna poročila ne bi proti Sovjetski zvezi, marveč prav tako tudi proti Nemčiji. Britanski korak se da razumeti tudi kot odgovor na poskuse sovjetske vlade, da bi z lažnimi obljubami o združitvi, oborožitvi in nevtarnosti iztrgala Nemčijo iz naročja zahodnih držav.

Obiski vojaških šefov Atlantskega pakta

London, 17. apr. (AFP). V zvezi s pogostimi obiski vojaških šefov držav članic Atlantskega pakta so nastala razna ugibanja. Medtem ko se odločujoče osebe drže rezervirano, opozarjajo britanski politični krogi na dve važni vprašanji: kdo bo zamenjal generala Eisenhowerja, ki je podal ostavko na položaj vrhovnega poveljnika Atlant-

ANGLOEGIPTOVSKI SPOR

Poslanica s predlogi Hilali paše angleški vladi glede Sudana

London, 17. apr. (UP). Britanski zunanji minister Anthony Eden je sprejel večeraj egiptovskega veleposlanika Amer pašo, ki mu je izročil poslanico predsednika egiptovske vlade Hilali paše. Po mnenju egiptovskih krogov v Londonu se v poslanici predsednika egiptovske

Odgovor ZDA Italiji

Washington, 17. apr. Zunanje ministrstvo ZDA je izročilo italijanskemu veleposlanstvu v Washingtonu odgovor ameriške vlade na italijansko noto z dne 15. januarja 1952, v kateri zahteva Italija, naj bi bile odpravljene omejitve na uvoz živil iz Italije v ZDA. Italijanska vlada je storila ta korak, da bi tako preprečila naraščanje dolarskega primanjkljaja.

V spomenici ameriške vlade je rečeno, da se ZDA zavzemajo za to, da bi se razširila svetovna trgovina in da bi dobile druge države doljarje, s katerimi bi lahko plačale nujno potrebne uvoze. Ameriška vlada je izjavila, da ni nobenih omejitev za uvoz jedilnega olja in da je proti temu, da bi se podaljšala omejitev uvoza mlečnih izdelkov do 31. julija.

Priloge volitve v ZDA

New York, 17. apr. (Tanjug). Dosedanji rezultati volitev v državi New Jersey kažejo, da ima senator Taft tudi v tej državi več pristaev kot so pričakovali. Po šestju glasov v 3525 od skupno 3840 volilnih enot je Eisenhower dobil 337.494, Taft 208.002 in Stassen 19.801 glas. Taft ni sodeloval v predvolilni kampanji v tej državi in je celo zahteval, naj izbrisejo njegovo ime z volilnih listov. Po mnenju newyorških časopisov kažejo volitve v New Jersey, da je Taft še zmerom resen kandidat za predsednika republike in da bo boj med Taftom in Eisenhowerjem vsekakor hud.

Guverner države Illinois je večeraj izjavil, da ne more kandidirati za predsednika ZDA zaradi svojih guvernerskih obveznosti. S tem je odpravljena ena izmed glavnih ovir za kandidiranje senatorja Kafauerja.

Adenauerjevi razgovori

Bonn, 17. apr. (Tanjug). Zahodnonemški predsednik vlade Adenauer je na večeršnjem sestanku z visokimi komisariji razložil stališče svoje vlade do odgovora na poslednjo sovjetsko noto o Nemčiji. Na tem sestanku ni bilo diskusije, kajti visoki komisariji niso dobili navodil od svojih vlad. Bonnški vladni krogi sodijo, da je mogoče sprejeti nadzorstvo štirih velesil nad izvedbo vsenemških volitev, vendar ne bi smeli pri tem prejedicirati vprašanja nemških meja, ker je treba le-to rešiti z mirovno pogodbo in sporazumno z nemško vlado.

Ameriška pomoč Perziji

Washington, 17. apr. (UP). ZDA so odobrile Perziji 11 milijonov dolarjev za izboljšanje ljudskega zdravja, napredk kmetijstva in prosvete po programu tehnične pomoči, ki jo dajejo ZDA nezadostno razvitim državam. Celotna ameriška pomoč, ki jo bo letos dobila Perzija po tem programu znaša 23.450.000 dolarjev.

Turški zunanji minister bo obiskal Atene

Carigrad, 16. apr. (UP). Turški minister za zunanje zadeve bo konec aprila obiskal Atene, kjer bo imel s člani grške vlade razgovore, ki zanimajo obe državi. Računajo, da bodo državni obeh držav, ki sta članici Atlantskega pakta, proučili probleme, ki so v zvezi z vprašanjem poveljstva za Sredozemlje.

vlade ponavlja zahteva Egipta, naj bi kralja Faruka priznali za sudanski kralja in naj bi Vel. Britanija pravočasno izdelala nov osnutek sudanske ustave, ki bi zavezal Egipt, da bi prenesli kraljeve prerogative (posebne pravice) na vlado. Egipt bi dal Sudanu širša pooblastila v upravi, pozneje pa bi mu bila zajamčena tudi popolna samouprava. Egipt vztraja tudi na tem, naj se britanske čete umaknejo z območja Sueškega prekopa in poudarja, da bo po tem umiku pripravljen na pogajanja za ustanovitev skupne obrambe Srednjega vzhoda.

Bivši predsednik egiptovske vlade in vodja vafdistične stranke v Egiptu Nahas paša očita vladi Hilali paše, da vodi probritansko politiko. Hkrati je pozval vse člane svoje stranke, naj nadaljujejo borbo za doseg nacionalnih smotrov.

Predsednik Truman je podpisal mirovno pogodbo z Japonsko

Washington, 16. aprila. (AFP-UP). Predsednik ZDA Truman je podpisal večeraj mirovno pogodbo z Japonsko. Hkrati je podpisal tudi druge listine, ki se nanašajo na varnost Pacifika, in sicer pogodbe o vzajemni varnosti z Japonsko, Filipini, Avstralijo in Novo Zelandijo. Pogodbi z Japonsko bodo imele ZDA pravico vzdrževati svoje oborožene sile okrog Japonske in na samem japonskem ozemlju.

Mirovna pogodba z Japonsko bo dobila veljavo, ko bodo deponirali v Washingtonu ratifikacijske listine petih ostalih glavnih držav, ki so se borile proti Japonski. Vel. Britanija, Avstralija in Nova Zelandija so že izročile svoje ratifikacijske listine te pogodbe.

De Gasperi je vladal je odobrila 2 milijardi lir za pokojnine bivšim Mussolinijevim vojakom.

De Gasperi je vladal je odobrila 2 milijardi lir za pokojnine bivšim Mussolinijevim vojakom.

Roka roko umije!

Signori, kaj sta dve milijardi proti temu, kar so ti hrabri bojevnikji nagrabili za matre Italijo po Evropi!

Prva mednarodna konferenca za usposabljanje invalidov

Pariz, 17. apr. (Tanjug). Pod pokroviteljstvom predsednika francoske republike se je začela večeraj v Parizu prva mednarodna konferenca, ki bo proučila osnutek programa za ponovno usposabljanje invalidov. Ta konferenca sodi v okvir delovanja Svetovne zveze bivših bojevnikov in so na njej navzoče delegacije Belgije, Francije, Jugoslavije, Grčije, Izraela, Italije in Holandske. Jugoslavijo zastopata pomočnik predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo FLRJ dr. Voja Djukanović in generalni tajnik Zveze vojnih invalidov Jugoslavije Boža Pavlović. Konferenci prisostvuje najuglednejši svetovni strokovnjaki in specialisti za usposabljanje invalidov, med njimi tudi dr. Harold Balme, predsednik raziskovalne komisije OZN

za usposabljanje invalidov; dr. Ludvik Gutman, direktor centra za raziskovanje finalne traumatologije v Stoke Mandevilleju (Vel. Britanija); Henry Amblard, generalni tajnik zveze osepelih v vojni; dr. Henry Kessler, strokovni svetovalec OZN in dr. Nillo Maki, vseučiliški profesor v Yivaskyli na Finskem.

Konferenca bo trajala do sobote. Proučevali bodo ustanavljanje središč za šolanje slepih, vzpostavljanje servisov tako imenovanih »govornih knjige za slepe (gramofonske plošče itd.), organiziranje mednarodne obveščevalne službe o usposabljanju invalidov, program neposredne pomoči vojnim invalidom ter ustanovitev odbora za splošna socialna vprašanja.

Ustanovljena bo stalna organizacija za sodelovanje azijskih socialistov

V oktobru bo v Rangunu prva konferenca azijskih socialističnih strank

New Delhi, 17. apr. (Tanjug). Tajnik zunanje-političnega urada indijske socialistične stranke Gokhale je izjavil, da bo oktobra v Rangunu prva konferenca azijskih socialističnih strank.

Te konference se bodo udeležili predstavniki socialističnih strank Indije, Burme, Indonezije, Pakistana, Izraela, Iraka, Libanona, Sirije in obe krili socialistične stranke Japonske, v kateri je pred kratkim nastal razcep zaradi mirovne pogodbe in japonsko-ameriške pogodbe o vzajemni varnosti. Socialistične stranke Indije, Burme in Indonezije so že imele uvodni sestanek v Rangunu.

Spor v jeklarski industriji v Ameriki

New York, 17. apr. (Tanjug). Ameriški trgovinski minister Charles Sawyer, ki vodi jeklarsko industrijo, ki je prešla pod drž. nadzorstvo, bo začel v imenu vlade neposredna pogajanja s kovinarji o zvišanju njihovih mezd. Vlada je izdala to odločitev, ker so prenehala pogajanja med delavci in delodajalci, ki so zavrnili priporočilo vladnega urada za mezde, naj bi se delavske mezde zvišale za 12,5 centov na uro, hkrati pa tudi zvišale cene jekla. Industriji zahtevajo, naj bi se cena jekla zvišala za 12 dolarjev za tono, vlada pa je doslej privolila v tri dolarje, sodijo pa, da bo privolila tudi v večjo podražitev jekla.

Na oktobrski konferenci socialističnih strank bodo bržkone razpravljali o ideologiji in zunanji politiki »tretje sile«, o Aziji in svetovnem miru, agrarni politiki in ekonomskem razvoju azijskih držav. Pričakujejo, da bo na konferenci ustanovljena stalna organizacija za sodelovanje azijskih socialistov.

Ko je govoril o rezultatih uvodnih razgovorov predstavnikov socialističnih strank Indije, Burme in Indonezije, je Gokhala izjavil, da so te stranke enotne in da se nečajo povezati z nobenim sedanjim blokom na svetu.

Italija hoče sodelovati v upravi cone A

(Nadaljevanje s 1. strani) stivene posle. V takšni civilni upravi naj bi bili predstavniki vseh političnih strank na osnovi proporcionalnega predstavnika prebivalstva. Vzporodno s tem naj bi Italija izgubila sleherni, posredni ali neposredni vpliv, ki ga ima v državnih, političnih in gospodarskih ustanovah. Politični in gospodarski odnose med Tržaškim ozemljem in Jugoslavijo bi morali vskladiti z določili mirovne pogodbe. Uresničijo naj določbe mirovne pogodbe o enakopravnosti slovenskega in italijanskega jezika, tržaški meščani pa naj dobe tržaško državljanstvo. »Takšna reorganizacija civilne uprave je v interesu Trsta in njegovega prebivalstva, prav tako pa je tudi v skladu z določili mirovne pogodbe ter z načeli demokracije in miru.« je zaključil svojo izjavo Branko Babič.

Barlo Petronio je na konferenci obrazložil stališče tržaškega delavskega razreda. Tržaško delavstvo smatra, da razvoj Trsta nima ničesar skupnega z gospodarskim življenjem v Italiji. Izkušnje, pridobljene v 25 letih italijanske vladavine, so naučile tržaške delavce, da so tržaške koristi v nasprotju z italijanskimi. Predstavniki tržaškega bloka dr. Mario Stocca je v svoji izjavi poudaril, da poborniki italijanske enotnosti niso nikdar v preteklosti smatrali, da pripada Tržaško ozemlje Italiji, pač pa svojemu gospodarskemu zaledju. Zato je sedanjih pohlep Italije po Trstu mogoče označiti edino le kot željo za izvajanjem ekspanzionistične politike, ki je že nekoč prinesla žalostne posledice.

Dr. Stocca je zlasti poudaril, da so imele nedavne demonstracije v Italiji in Trstu čisto fašistični značaj. Izrazil je obžalovanje, da so ZDA in Vel. Britanija podcenjevale te dogovore in celo sprejele predlog italijanske vlade, naj bi se začela razprava o morebitnem sodelovanju Italije v upravi cone A. Stocca je pripomnil, da je to povzročilo upravičeno in odločno reakcijo pri vseh tistih slojih tržaškega javnega mnenja, ki se zavzemajo za spoštovanje mirovne po-

godbe. Prav tako, je nadaljeval Stocca, pa je odločno reagirala tudi jugoslovska vlada. Takšno reagiranje pa je seveda povsem upravičeno. Če želimo namreč razpravljati o ukrepih, ki kršijo mirovno pogodbo, tedaj morajo sodelovati vsi podpisniki pogodbe. Če pa bi radi sprejeli ukrepe za izvedbo upravne reforme v coni A, kar je v sedanjem času vsekakor potrebno, tedaj ni treba in se tudi ne sme dovoliti vmešavanje neke tretje sile, saj je to problem krajevne prebivalstva.

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je snoci sporočil, da je britansko zunanje ministrstvo povabilo tržaško delegacijo, naj mu pisмено objasni svoje stališče o tržaškem vprašanju.

Londonka konferenca o Trstu

London, 17. aprila. Predstavniki ZDA, Vel. Britanije in Italije so večeraj nadaljevali konferenco o vključitvi Italije v upravo anglo-ameriške cone STO. Konferenca je bila prekinjena pretekli četrtek zaradi praznikov in zaradi tega, da so se lahko delegati treh držav posvetovali s svojimi vladami.

Na večerajšnji seji so, kakor se je zvedelo, proučevali reagiranje vlad ZDA, Vel. Britanije in Italije na sporočila njihovih delegatov. Večerajšnja tiskovna konferenca, ki je bila v Londonu med zastopniki tržaških političnih strank, je vzbudila veliko zanimanje londonskega tiska. »Times« piše, da so delegati Trsta posrečeno orisali zapletenost tržaškega problema. V oporo svojim zahtevam so navedli obilo utemeljeval ekonomskih, političnih, etničnih, zemljepisnih in zgodovinskih narave. Casopis omenja, da zastopajo delegati tržaškega prebivalstva razne italijanske in slovenske skupine.

»Daily Telegraph« pa piše, da delegacija do sedaj še ni razložila svojega stališča trojni konferenci. Casopis navaja izjavo dr. Maria Stocce, da bi imela morebitna prepustitev Trsta Italiji porazne gospodarske posledice.

KULTURNI RAZGLEDI

Poglaviti problem naših visokih šol

Javnost smo že obvestili, da se je nedavno tega sestel Odbor za znanost in visoke šole pri Svetu vlade LRS za prosveto in kulturo k tretjemu svojemu zasedanju. Dolgujemo ji pa še poročilo o obeh sejah tega zasedanja, na katerih je bila na prvem mestu razprava o reviziji študijskih načrtov in študijskih programov naših fakultet.

ŠTIRI ALI SEDEM LET FAKULTETNEGA ŠTUDIJA?

Vprašanje je postavljeno povsem resno: nekatere fakultete (celo večina) so tako razširile svoje študijske programe, da po izjavah profesorjev tudi zelo vestni kandidati študija ne morejo zaključiti v manj kot šestih ali sedmih letih. Se posebej pa velja to za fakultete Tehniške in Medicinske visoke šole. Tako dobiva naša operativna služba absolvente, katerih povprečna starost je 30 let! Jasno, da so tako stanje v občutni meri zakrivilo tudi vojne razmere, vendar je pa nemajhna krivda, da je do tega prišlo, tudi pri naših visokošolskih organih, ki marsikje niso znali zajeziti težnje po drobitvi predmetov, po stalnem večanju učnega osebja, po vse večji

specializaciji že na sami fakulteti namesto v praksi.

Predsednik Sveta za prosveto in kulturo minister Boris Zihelj je na zasedanju ugotovil, da so bili sedanjí učni načrti izdelani pod vplivom sovjetske prakse; v naših razmerah so se izkazali kot neprikladni ali celo kot škodljivi. Ker je iz enega predmeta nastalo tudi do pet predmetov, so šole pozabile, da morajo vzgajati dobre umske delavce za pango kot celoto. Posledice prenatrpanosti učnih programov pa so: ogromno povečanje izdatkov, prekomerno odtegotvanje kadra in nesorazmerno visoke številne honorarnih zaplotev. Ker je šlo vse v širino, smo morali marsikdaj odtegotviti denarna sredstva tudi tam, kjer ne bi bili smeli, samo da smo zadostili takim personalnim zahtevam. Celotno usmerjevanje je rodilo ponekod negativne posledice. Tako silijo arhitekti po končanem študiju ne na praktično delo, ampak v študij umetnostne zgodovine (!), šola za umetno obrt pa je postala kar nekakšna vadnica za Akademijo upodablajočih umetnost.

Tudi debata je gornje ugotovitve le še potrdila.

Prof. dr. Vidmar je dokazal, da je tisto, kar visoka šola mora in more dati, temeljito osnovno znanje. Sam je študiral stroještvo in šele praksa ga je napravila specialista na elektrotehniškem področju. Do 50% ljudi je na naših visokih šolah preveč, vtem ko naši industriji manjkajo marsikje tudi najpotrebnejše moči. Glede revizije učnih načrtov priporoča bolj drastične mere, kakor na primer ukinitve devetega semestra na Tehniški visoki šoli, določitev tedenskega študijskega maksimuma na 36 ur in podobno.

Rektor Medicinske visoke šole prof. dr. Tavčar je povedal, da se na fakulteti razpravlja celo o tem, da bi se raztegnili dosedanj študij od petih na šest let. Z reorganizacijo medicinskega študija pa se ne ukvarjajo smo pri nas, ampak po vsem svetu, kajti ta študijska panoga se je tako razrasla, da je nevarnost, da študenta povsem izmalijo, saj ne pride ob teh programih več do tega, da bi si mogel usvojiti zdravniško veščino.

Tudi rektor Tehniške visoke šole prof. inž. Hrovat je ugotovil, da smo študentom naložili preveliko breme, bolj pa se, da učni kader tega še ne vidi dovolj. Ne bomo na tem mestu navajali še vseh ugotovitev ostalih članov odbora, pač pa bomo navedli začetni sklep, ki ga je Odbor v celoti sprejel, in ki kaže, da bodo fakultete morale pristopiti k problemu bolj energično, kakor pa so pristopale doslej.

SKLEP SE GLASI:

1. — Dosedanji rezultati revizije učnih načrtov, programov in študijskih ter izpitnih predpisov, h kateri so bile vse fakultete pozvane pred letom dni, so nezadovoljivi. Pomanjkljivosti, ki kategorično narekujejo pospešek revizije, so v glavnem naslednje:

- a) Usmerjenost na ozko specializacijo na fakultetah se je izkazala za škodljivo. Nekatere fakultete (med njimi celo humanistične) so izgubile iz vida, da je njih pedagoško-vzgojni smoter poslati v življenje celoviti tip strokovnjaka določene panoge, ne pa ozko omejenega specialista.
- b) Učni načrti so se marsikje ravnali po kadru docentov. Fakultete so složno nastopale v obrambi osebnih interesov profesorjev, ki pa niso bili vedno tudi splošni interesi.
- c) Prenatrpanost učnih načrtov in programov povzroča, da je normalni pojav, posebej še na Tehniški visoki šoli, da potrebujejo tudi dobri študenti po absolutoriju podrgno leto in več, preden diplomirajo.
- d) Prenatrpanost učnih načrtov in programov kakor tudi izpitni predpisi povzročajo, da kolikšak vreden študent, ki hoče zadostiti zahtevam sedanjega študijskega režima, praktično nima časa za dvig svoje občez razgledanosti, ki mu jo more dati

udeležba na tem ali onem področju javnega življenja.

2. — Predavateljski kader na univerzi in visokih šolah kakor tudi znanstveni kader po naših institutih se preveč širi na račun operative, kateri včasih brez nujne potrebe odtegujemo vodilni strokovni kader, ki je zanjo navdse dragocen.

a) Nujno je potrebno, da tudi v našem visokem šolstvu in v naših institutih ugotovimo, če so za uspešno izvrševanje danih nalog potrebni prav vsi, ki se sedaj na tem delovnih mestih nahajajo, in če je današnja kadrovska politika na visokih šolah v interesu vzgoje novega znanstvenega naraščaja.

b) Znanstveni delavec, ki se ne prizadeva venomer za napredek svoje discipline, ni znanstveni delavec. Tudi širša javnost ima pravico, da ugotavlja, kaj so posamezniki prispeli k razvoju znanosti.

c) Številno honorarnih predavateljev na nekaterih fakultetah skorajda ni manjše od števila rednih docentov. To je nezdravo stanje. Marsikateri kurzi bi mogli biti skupni za več fakultet. Človeške sile kot tudi materialna sredstva je treba smotrneje izrabljati, zato pa poiskati, če treba, tudi novih oblik dela.

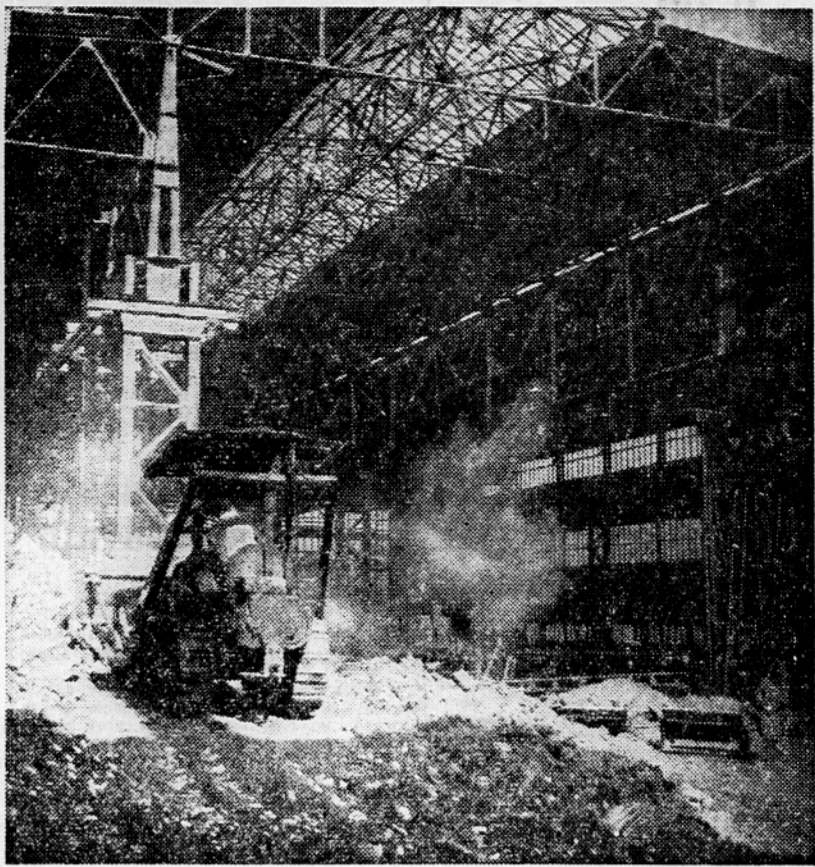
nih načrtov sta tudi vprašani izpitnih in študijskih predpisov. Gre za to, ali naj ti dajo študiju značaj učnega ali značaj študija. Na srednji šoli dobiva dijak vso snov od profesorja; način dela in režim srednje šole smo po vojni prenesli tudi na naše fakultete, ki so postale tako višje strokovne šole. Sedaj se vračamo zopet k »univerzi«, kjer profesor ne odpradava vse snovi, ki jo mora študent poznati, kjer študent ne študira posameznih predmetov, ampak študira medicino, agronomijo, kemijo itd. in kjer mu docent kot mentor oblikuje medicinsko, agronomsko, kemijsko itd. gledanje. V tem pogledu smo študente vse preveč razvabili, saj so se odvadili uporabljati literaturo in z drobljenjem izpitov, pri katerih so zahtevali samo delček neke snovi, ki so se ga v nekaj tednih naučili, pa ga tudi v nekaj tednih pozabili, smo dosegli, da so naše visoke šole postale zgolj podaljšek srednje šole in da se študenti niso naučili pravilno organizirati svoj čas, saj so jim nešteti delni izpiti praktično onemogočili vsako udeležbo v javnem življenju, ali pa mu je taka udeležba dvojni obremenila študijska leta. Tudi v teh vprašanjih je Odbor prišel do enotnih pogledov in tudi tu bodo rezultati vidni že s študijskim letom 1952/53, ko bodo verjetno vse fakultete mogle objaviti svojim študentom nove študijske in izpitne pravilnike

Mrs

V novi guštanjski jeklarni bo 1. maja začela obratovati prva elektropeč

Stara guštanjska železarna se v zadnjih letih razvija v veliko jeklarsko podjetje. To veliko podjetje pa se čedalje bolj specializira za proizvodnjo plemenitega jekla in jeklenih odlitkov. V novi veliki dvorani jeklarne, ki bo kmalu tudi v drugem delu pod streho, so že postavili 4-tonsko elektropeč, ki bo 1. maja začela obratovati. Tu bo kmalu začela tudi nova Siemens-Martinova peč. Pred dobrim tednom je v novi veliki kovačnici začela obratovati mogočna 600-tonska stiskalnica. Do 1. maja pa bodo v valjarni dovršili tudi novo peč za predgrevanje in peč za ohlajevanje. Z dovršitvijo ključnih objektov v tej železarni, zlasti nove jeklarne, jeklolivarne in kovačnice se bo povečala proizvodnja jeklene litine za 5000 ton na leto, proizvodnja valjanih in kovanih izdelkov pa za 4600 ton.

Prejšnji teden se je stari delavski svet guštanjske železarne sestal na svoje zadnje zasedanje, da obravnava zaključni račun podjetja, na podlagi katerega bosta novi delavski svet in upravni odbor prevzela posle. Iz podrobnih podatkov, ki jih je k bilanci podal direktor Gregor Klančnik in iz diskusije, ki se je o tem razvila, lahko ugotovimo naslednje značilnosti o lanskem poslovanju guštanjske železarne.

V veliki dvorani nove jeklarne v Guštanju, ki jo vidimo na sliki, bo dne 1. maja začela obratovati prva elektropeč, kmalu pa bo tu začela tudi nova Siemens-Martinova peč.

Rezultati lanskega poslovanja

Podjetje je proizvodni plan izpolnilo po vrednosti s 106,9%, po količini s 103,1%, po asortimanu pa s 96%. Zlasti se je lani povečala proizvodnja blaga za prodajo, in sicer za nad 14%. Seveda tudi lani ni šlo brez težav, zlasti v zvezi z nabavo kvalitetnih surovin, premoga in drugega materiala. Zato vsi obrati niso enako dobro odrezali.

Siemens-Martinova peč je izpolnila plan po količini le z 89%, in to predvsem zaradi pomanjkanja kvalitetnega premoga in dobrega surovega železa. Zato je bil učinek po tonah kar za 23% pod normativom. Sele konec leta so bili doseženi boljši rezultati. Po drugi strani pa so v guštanjski železarni lani izdelali več kvalitetnega in specialno legiranega jekla. Kolektiv elektropeči je presegel svoje planske naloge ob enakomerni proizvodnji: dal je 132% planirane količine jekla. Po vrednosti pa celo 157%.

Slab uspeh livarne, ki je dala le 88,3% planirane vrednosti, je bil več mesecev predmet pozornosti upravnega odbora, delavskega sveta in tehničnega vodstva. Seveda pa je treba upoštevati tudi visoko postavljen plan in okolnost, da se je povprečna teža odlitka zmanjšala od 24 kg v l. 1950 na 17 kg v letu 1951. Te dni je prišlo do potrebne reorganizacije tehničnega vodstva v tem obratu, na katerega odpade velik del proizvodnje celotnega podjetja. Metalurško-predelovalni obrati pa so lani dobro odrezali. Valjarna je vse svoje obveznosti po pogodbah izpolnila. Skart pri visoki litiranem jeklu pa je še vedno previsok, to pa zaradi pomanjkanja peči za medgrevanje in ohlajevanje. Težka kovačnica je danes najboljši obrat v železarni. Lani je izpolnila plan po količini s 120% in po vrednosti s 113 odstotki. Obrat pa je imel težave zaradi neradne dobave polizdelkov iz Zenice, zaradi pomanjkanja hladilnih jam, nezadostne zmogljivosti peči in slabih parovodov. Navzlic temu je produktivnost v tem obratu narasla za nad 20%. Tudi lahka kovačnica je le nebitveno zaostala za planom. V proizvodnji krogel za kroglične ležaje pa je plan presegla.

Tudi mehanična delavnica je prekoračila plansko nalogo, posebno pa se je izkazal oddelek za vzmeti, saj je lani izdelal za 38% več spiralnih vzmeti in za 17% več listnatih vzmeti kakor prejšnje leto.

Po sklenjenih pogodbah je bilo podjetje lani dolžno izdelati 9527 ton gotovega blaga, dobavilo pa je 9215 ton svojih izdelkov. Zaostanek je bil predvsem v jeklolivarni, ki je zaradi objektivnih težav izpolnila le 75% zaključnih naročil. Lani je uspelo odprodati večji del zaloga manj kurantnega blaga. — Zaloga so se obično zmanjšale tudi zaradi tega, ker je železarna usmerila proizvodnjo po potrebah trga.

Novi proizvodi

Velik uspeh pa je podjetje doseglo z novimi proizvodi. Kolektiv je uspelo zamenjati vse vrste krom-niklovega konstrukcijskega jekla s krom-molibden-vanadijskim jeklom iz domačih surovin. Te nove vrste jekla so se izkazale kot povsem enakovredne, pokazale pa so še to prednost, da je njih predelava v toplem stanju mnogo lažja in takega jekla ni treba ohlajati v olju. Proizvodnja segmentov za krožne žage je zelo narasla, tako da je podjetje lahko kriilo vse potrebe domačega trga in se sedaj ogleduje za inozemskim trgom. Železarna izdeluje iz domačega jekla tudi nože za tobačno industrijo, ki so prav tako trdni, hkrati pa cenejši od uvoženih nožev iz volframovega jekla. Zelo dobre ocene je dobilo v domači kovinski industriji tudi guštanjsko jeklo OSMO, izdelano samo iz domačih zlitin, ki se uporablja za izdelavo utopov, nožev za rezanje kovin v toplem in hladnem stanju, za pnevmatično orodje itd. Kot nov delovni postopek pa je kolektiv uvedel termično poboljševanje jeklene litine, ki daje visoko trdnost jeklenih odlitkov pri dobri žilavosti. Na ta način obdelujejo v podjetju izdelke za letalsko industrijo, industrijo orodij in ladjedelnitvo. Med nove proizvode spadajo tudi odlitki iz posebnega krom-niklovega jekla, ki je visokoodporno proti ognju in toploti in se uporablja za naprave v rafinerijah nafte. Doslej smo take odlitke morali uvažati iz tujine. Ob koncu lanskega leta pa so v podjetju prvič izdelali tudi težke odlitke za parne turbine, ki vsake tehtajo po 4 tone. Zdaj študirajo postopek za izdelavo kolesnih stavkov tipa »Bischof« za potrebe naših rudnikov (letno uvažamo nad 1000 ton takega materiala). Guštanjska železarna pa bo lahko zadovoljila vso to potrebo.

Iz računskega zaključka podjetja je razvidno, da je železarna lani izdelala blaga za 858 milijonov dinarjev. Kolektiv je dosegel 2 milijona dinarjev prihranka na plačah administrativnega in pomožnega osebja. Šest obratov je izkazalo 24,1 milijona dinarjev dobička (od tega mehanična delavnica 9,3, valjarna 5,7, težka kovačnica 4,8, jeklolivarna 2,3), izgubo v skupnem 11,8 milijonov din pa izkazuje martinarna, elektrotipilnica ter izdelovalnica podkev, vzmeti in osi, tako da znaša čisti dobiček 12,5 milijona dinarjev.

V diskusiji k računskemu zaključku so razpravljali o izostankih delavcev, ki so še vedno precejšnji in o izgubi, ki s tem nastaja za podjetje, nadalje o vrednosti izmečka v obratih, o modernizaciji strojnega parka, o dogra-

ditvi in opremitvi elektrojelekarne itd. Sprejeli so vrsto sklepov. Najvažnejša naloga novega delavskega sveta bo pospešiti dograditev nove jeklarne z vsemi napravami, znižati proizvodne stroške s pravilno potrošnjo surovin, zmanjšati izmeček na minimum in osvojiti odlitke za avtomobilsko industrijo. Povečali bodo proizvodnjo legiranega jekla, uvedli proizvodnjo pnevmatičnega orodja za rudarstvo in metalurgijo, proizvodnjo vzmeti pa bodo dvignili še za 30%.

Edini način borbe, da se lubadarji ne razmnožijo in da ne napadejo zdrava stoječa drevesa, je hitra obdelava podrtje lesa in beljenje (lupljenje) debelejših delov drevesa.

Letošnjo zimo nam je sneg vrgel ob tla blizu 180.000 kub. m lesa, to krat bolj v nižinskih predelih, tudi v neposredni okolici Ljubljane. Podrtice vidiš vsokoli po bližnjih gozdovih. Pospravljanje pa napreduje ponekod zelo počasi, čeprav so bili izdani potrebni ukrepi in opozorila gozdnim posestnikom, naj s tem pohitijo. Naši ljudje še vse premalo verjamejo v nevarnost lubadarjev. V primeru vročega in suhega poletja bo pa postalo tudi največjemu nevednežu jasno, kaj pomenijo rumeni in sušeci se gozdovi smreke in bora. Da se to ne bi zgodilo, so predvsem poklicani vsi odgovorni organi, in prvi vrsti gozdarji pri okrajnih ljudskih odborih in njihovo pomožno osebje na terenu, da budno spremljajo pospravljanje snegolomov. Njihove prijave proti nemarnejšem so ljudski odbori dolžni resno in strogo presojati.

Nevarnost je velika in posledice utegnejo biti težke!

Študenti iz Trsta na obisku v Hrvatski

V Zagreb je prispelo iz Trsta 13 študentov slovenske narodnosti, ki bodo ostali nekaj časa v Zagrebu in drugih krajih Hrvatske kot gostje hrvatskih študentskih organizacij, da spoznajo življenje in delo študentov v naši državi.

— Jaz pa pravim, naj bi nove plače odmerili kar z metrom, lepo pošteno vsakemu enako.

Gozdove nam ogražata lubadar in naša malomarnost

Edini način borbe, da se lubadarji ne razmnožijo in da ne napadejo zdrava stoječa drevesa, je hitra obdelava podrtje lesa in beljenje (lupljenje) debelejših delov drevesa.

Letošnjo zimo nam je sneg vrgel ob tla blizu 180.000 kub. m lesa, to krat bolj v nižinskih predelih, tudi v neposredni okolici Ljubljane. Podrtice vidiš vsokoli po bližnjih gozdovih. Pospravljanje pa napreduje ponekod zelo počasi, čeprav so bili izdani potrebni ukrepi in opozorila gozdnim posestnikom, naj s tem pohitijo. Naši ljudje še vse premalo verjamejo v nevarnost lubadarjev. V primeru vročega in suhega poletja bo pa postalo tudi največjemu nevednežu jasno, kaj pomenijo rumeni in sušeci se gozdovi smreke in bora. Da se to ne bi zgodilo, so predvsem poklicani vsi odgovorni organi, in prvi vrsti gozdarji pri okrajnih ljudskih odborih in njihovo pomožno osebje na terenu, da budno spremljajo pospravljanje snegolomov. Njihove prijave proti nemarnejšem so ljudski odbori dolžni resno in strogo presojati.

Nevarnost je velika in posledice utegnejo biti težke!

Študenti iz Trsta na obisku v Hrvatski

V Zagreb je prispelo iz Trsta 13 študentov slovenske narodnosti, ki bodo ostali nekaj časa v Zagrebu in drugih krajih Hrvatske kot gostje hrvatskih študentskih organizacij, da spoznajo življenje in delo študentov v naši državi.

Edini način borbe, da se lubadarji ne razmnožijo in da ne napadejo zdrava stoječa drevesa, je hitra obdelava podrtje lesa in beljenje (lupljenje) debelejših delov drevesa.

Letošnjo zimo nam je sneg vrgel ob tla blizu 180.000 kub. m lesa, to krat bolj v nižinskih predelih, tudi v neposredni okolici Ljubljane. Podrtice vidiš vsokoli po bližnjih gozdovih. Pospravljanje pa napreduje ponekod zelo počasi, čeprav so bili izdani potrebni ukrepi in opozorila gozdnim posestnikom, naj s tem pohitijo. Naši ljudje še vse premalo verjamejo v nevarnost lubadarjev. V primeru vročega in suhega poletja bo pa postalo tudi največjemu nevednežu jasno, kaj pomenijo rumeni in sušeci se gozdovi smreke in bora. Da se to ne bi zgodilo, so predvsem poklicani vsi odgovorni organi, in prvi vrsti gozdarji pri okrajnih ljudskih odborih in njihovo pomožno osebje na terenu, da budno spremljajo pospravljanje snegolomov. Njihove prijave proti nemarnejšem so ljudski odbori dolžni resno in strogo presojati.

Nevarnost je velika in posledice utegnejo biti težke!

Študenti iz Trsta na obisku v Hrvatski

V Zagreb je prispelo iz Trsta 13 študentov slovenske narodnosti, ki bodo ostali nekaj časa v Zagrebu in drugih krajih Hrvatske kot gostje hrvatskih študentskih organizacij, da spoznajo življenje in delo študentov v naši državi.

O razvoju kmetijskega združništva na Tolminkem

Na Tolminkem je 42 splošnih kmetijskih združenj, od katerih so 3 v likvidaciji, petin pa preti likvidacija zaradi neurejenih odnosov z Narodno banko. V te zdruge je včlanjenih 3755 gospodarstev ali 73% vseh gospodarstev v okraju. Število vseh članov pa znaša 6987. Od celotnega števila članov je 2732 zadržani.

Na vseh vodilnih mestih prevladujejo mali kmetje. Strojovna sposobnost nameščenecv ne ustreza novim zahtevam v trgovini, še manj pa v drugem gospodarstvu. Čeprav so v glavnem vsi poslovoje in knjigovodje izvežbali s trimesečnim tečajem in imajo povprečno triletno dobo zaposlitve v združništvu, je med njimi komaj 20% sposobnih poslovojev, 40% delno sposobnih, medtem ko bi bilo treba ostalih 40% nujno zamenjati. Knjigovodji je sposobnih le 10%, in še ti ne znajo vsi sestaviti bilance, delno sposobnih je 60%, na ostalih mestih knjigovodje ne ustrezajo ali pa jih sploh ni.

Splošne kmetijske zdruge imajo tri kovaške, 4 krojaške, 16 hranilnih, 8 čevljarjskih ter 6 močnejših lesno-gozdarskih odsekov, ki se ukvarjajo s sečnjo in spravilom lesa ter imajo hkrati v posesti tudi žičnice. Najbolj donosni so bili doslej lesni in gostinski odseki, ki so marsikje nadomestili izgubo uslužnostne dejavnosti. Vzroki pasivnosti uslužnostnih odsekov (zlasti krojaških in čevljarjskih) so v prevažni kontroli upravnih odborov

na samovoljnem upravljanju odsekov po obrtnikih samih, v odvisnosti združenj od orodja privatnega lastništva in v podobnem. Odlučujoča je bila tudi konkurenca cen zasebnih rokodelcev brez obrtnih dovoljenj (sušmarjev), ki niso odvajali davka na promet proizvodov, niti niso imeli druge reziže, kakor jo imajo zdruge. Nazadovanje združnega obrtništva je tudi posledica dejstva, da v preteklih dveh letih ni redno prejemale surovin in najnujnejšega orodja po dotedanjem planskem razdeljevanju. Pri tem so bili celo zasebni obrtniki s svojim združenjem na boljšem. Posledica vsega tega je likvidacija treh krojaških in treh čevljarjskih odsekov.

Leta 1950 je imelo 31 združenj 1,6 milijona dinarjev dobička in 11 združenj 373.000 din izgube. Lani pa je imelo 39 združenj 4,1 milijona din dobička in tri zdruge 67.000 din izgube. Lanske dohodke so kmetijske zdruge uporabile predvsem za gradnjo združnih domov, nabavo vprežne živine, krožnih žag in drugih potrebnih strojev ter opreme za trgovino.

Največje težave dela združenj ponovno uvajanje omejenega jamstva, ki je bilo leta 1949 z zveznim zakonom odpravljeno. V zvezi z novim finančnim sistemom ga Narodna banka ponovno zahteva kot jamstvo za kredite, kar je razumljivo. Uvajanje novega gospodarskega sistema so tudi na Tolminkem stari trgovci in gostilničarji razumeli kot vračanje k staremu ter se ofenzivno lotili rušenja predvsem organizacijsko šibkih združenj. Upali so, da bodo ponovno dobili privatno obrtno dovolilnico. Taki primeri so bili v Zatočinu, Smasti in Poljubinu. Kot zastraševalno orodje jim je služilo ponovno uvajanje jamstva.

Delo živinorejskih odsekov je v glavnem omejeno na rejo plemenitih bikov, ki jih večino redijo zasebniki, medtem ko je združenja samo lastnik. Dalje imajo zdruge tudi 6 ekonomij, vendar so samo tri, in sicer v Volčah, Podmeleu in pri Sv. Luciji, take, ki delajo po načelih kmetijskega združništva. Hranilno kreditni odseki imajo 1059 vlagatelj in za 1.900.000 din vlog. Hranilna odseka sta zlasti dobro razvita pri združenjih v Česočih in Sv. Luciji, ki sta do zvišanja cen v januarja 1951 poslovala brez kreditov Narodne banke.

Združniki so doslej zgradili 6 združnih domov. Končati morajo še dva, in sicer v Idrskem in Kobaridu. Najboljše gradbišče, če upoštevamo pri tem prostovoljno delo, je na Idrskem.

Vse splošne kmetijske zdruge imajo ekonomsko osnovo za boljši gospodarski napredek, bolj ali manj v vseh panogah gospodarstva ter je pripisovati neaktivnosti nekaterih predvsem nezanimanju upravnih odborov. To je hkrati posledica slabih kadrov, ki zaradi površnosti v delu niso ustvarili zaupanja združnikov v kmetijske zdruge. Najboljše zdruge so v Soči, Logu pod Mangartom, Bovu, Česočih, na Idrskem, v Sv. Luciji, Slapu in Gorenji Tribušci. Vse te že imajo razne odseke in se bodo lahko na sedanji osnovi razvijale naprej. Upravni odbori v teh združenjih razmeroma dobro gospodarijo. Druge zdruge pa bodo morale razširiti svojo dejavnost, okrepiti vodstva, morda tudi reorganizirati svoje delo, ker le tako bodo lahko napredovale.

Edini način borbe, da se lubadarji ne razmnožijo in da ne napadejo zdrava stoječa drevesa, je hitra obdelava podrtje lesa in beljenje (lupljenje) debelejših delov drevesa.

Letošnjo zimo nam je sneg vrgel ob tla blizu 180.000 kub. m lesa, to krat bolj v nižinskih predelih, tudi v neposredni okolici Ljubljane. Podrtice vidiš vsokoli po bližnjih gozdovih. Pospravljanje pa napreduje ponekod zelo počasi, čeprav so bili izdani potrebni ukrepi in opozorila gozdnim posestnikom, naj s tem pohitijo. Naši ljudje še vse premalo verjamejo v nevarnost lubadarjev. V primeru vročega in suhega poletja bo pa postalo tudi največjemu nevednežu jasno, kaj pomenijo rumeni in sušeci se gozdovi smreke in bora. Da se to ne bi zgodilo, so predvsem poklicani vsi odgovorni organi, in prvi vrsti gozdarji pri okrajnih ljudskih odborih in njihovo pomožno osebje na terenu, da budno spremljajo pospravljanje snegolomov. Njihove prijave proti nemarnejšem so ljudski odbori dolžni resno in strogo presojati.

Nevarnost je velika in posledice utegnejo biti težke!

Študenti iz Trsta na obisku v Hrvatski

V Zagreb je prispelo iz Trsta 13 študentov slovenske narodnosti, ki bodo ostali nekaj časa v Zagrebu in drugih krajih Hrvatske kot gostje hrvatskih študentskih organizacij, da spoznajo življenje in delo študentov v naši državi.

Desetletnica Jugoslovanske vojne mornarice

Jubilejna proslava Jugoslovanske vojne mornarice v spomin na 10. september 1942, ko je bil z ukazom Vrhovnega štaba ustanovljen v Podgori I. mornariški odred narodnoosvobodilne vojske, se bo začela že prihodnji mesec z različnimi prireditvami in proslavami. Proslave bodo v vseh ljudskih republikah. Poleg vojne mornarice bodo sodelovali pri proslavi tudi trgovaška mornarica, ladjedelnice in vse panoge pomorskega gospodarstva, množične, politične in fizikalne organizacije. V Splitu bo pomorska razstava, ki bo po svoji obširnosti presegla vse dosedanje. Vse splitske pristanišče in obala bosta 3 mesece, kolikor bo trajala ta razstava, spremenjeni v muzej pomorske zgodovine narodnoosvobodilne vojne.

Na dan ustanovitve mornarice 10. septembra, ko bo pregled vseh enot Jugoslovanske vojne mornarice, bodo brigade Jugoslovanske vojne mornarice dobile nove zastave.

Prva serija doma izdelanih električnih transportnih vozil

V centralnih strojnih delavnicah industrije nafte v Sesvetem Kraljevcu pri Zagrebu, kjer bodo izdelovali vrtnalnice in garniture za vrtnanje, so pred kratkim začeli graditi prvo serijo električnih transportnih vozil na akumulatorski pogon. Prototip takega vozilca so izdelali že lani. V prvi seriji bodo izdelali hkrati 60 takih transportnih vozil, ki bo vsak imel nosilnost 1,5 tone in bo lahko vozil s hitrostjo 22 km na uro, za pogon pa bo imel električni akumulator z napetostjo 22 voltov. Vse dele teh vozil bodo izdelali z domačim materialom. Taki transportni vozilci so zelo primerni za lokalni transport na železniških postajah, v velikih poštinih obratih in pa za prevoz materiala v velikih industrijskih dvoranah in med tovarniškimi objekti. Tak transportni vozilca lahko obratuje ves dan, ponoči pa se polni akumulator, kar traja 6 ur. Ker je potreba po takih vozilcih precejšnja, pripravljajo še drug prototip transportnega vozilca z večjo nosilnostjo.

Namesto o koncesijah Italiji naj govorijo o krivicah, ki so jo napravili Bricom

Nova Gorica, 17. aprila. Brici so odločno proti temu, da bi se na londonski konferenci kar koli sklenilo v našo škodo, in obsojajo že dejstvo, da je do konference prišlo. Istočasno tudi zahtevajo, da naj italijanske oblasti razveljavijo obsojdo, ki so jo izrekle proti italijanskim garibaldincem v Luccii.

Goriška Brda je krivična meja med Italijo in Jugoslavijo najtežje prizadela; razpolovila jih je na dvoje. Zato imajo Brici velike težave z obdelovanjem svoje zemlje. Gospodje, ki so meje določali, se namreč niso ozirali ne na voljo ljudstva, ne na naravne zakone, temveč so zabilili obmejne kolčke in potegnili mejo čez vinograde in sadovnjake, preko slovenskih njiv, presekali so ceste in v neredkih primerih odvojili hleve in druga gospodarska poslopja od stanovanjskih hiš.

Najbolj je bilo prizadeto središče Goriških Brd — občina Dobrovo. Pod Italijo je ostal večji del ravninske vasi Medane. Z nasilno ločitvijo od Gorice so jih hoteli kulturno in gospodarsko uničiti. Kljub težavam pa se danes dvigajo v vseh dobroslovesnih vseh združnih domovi, v katerih se odraža silna volja, s katero so Brici premagali vse težave. Danes niso več tlačani-koloni, temveč so sami gospodarji svoje zemlje.

Niti Nemci niti Italijani niso mogli premagati silne volje do življenja Bricov. Ne nasilje ne rafinirana fašistična narodnovalna politika jih nista mogla uničiti. Vedno so bili in so še zavedni Slovenci. To najbolj potrjuje protestno zborovanje, ki so ga imeli konec preteklega tedna v Dobrovo, katerega se je udeležilo nad 1000 ljudi. Prišli so združniki in zasebni kmetje iz vseh dobroslovesnih vasi ter se zbrali na prostoru pred bivšo graščino. Pripeljali so se na novih traktorjih in tovornih avtomobilih, in sicer po cestah, ob katerih že cveto breskve in češnje. Zbranim ljudstvu je spregovoril rezervni oficir, kmet-združnik, Darko Markovič iz Dobrovega, ki je navzočim orisal trnjevo pot briškega kmeta in njegov neprestani boj za narodnostno in socialno svobodo in težave, ki jih imajo v svojem gospodarstvu zaradi krivične meje. Besede: »Na londonski konferenci naj ne sklepajo o koncesijah Italijanom, temveč o tem, kako bi popravili krivice, ki so nam jo storili s krivično razmejnitvijo.« so naletele na burno odobravanje. Na zborovanju so govorili tudi predstavniki občinskega odbora in sekretar okrajnega

odbora OF. Ljudstvo je govornike pogostokrat prekinjalo z vzkliki tov. Titu, Komunistični partiji Jugoslavije in Jugoslovanski ljudski armadi. Sprejeli so protestne resolucije, v katerih prosijo maršala Tita in podpredsednika vlade FLRJ in ministra za zunanje zadeve tov. Edvarda Kardelja, da naj zastavita ves svoj vpliv, da se tržaško vprašanje ne bo rešilo v našo škodo, ter da se obsodba proti italijanskim partizanom v Luccii razveljavi.

Obrtna zbornica v Novi Gorici je z letnega občnega zbora poslala protestno resolucijo, v kateri pravi med drugim: »Ne bomo trpeli nobene barantanja na naš račun. Dovolj smo žrtvovali za stvar miru. Angležem, Američanom in Italijanom je treba povedati: Če je kdo upravičen kaj zahtevati, smo to mi, ne pa Italijani!«

Čehi bodo s svojo štafeto čestitali maršalu Titu

Nad 35.000 Čehov, ki živijo v naši državi, bo maršala Tita pozdravilo za njegov rojstni dan po svoji štafeti, ki bo odšla iz vasi Džanovci v daruvarškem okraju. V tej vasi je kompaktno češko prebivalstvo in so vsi češki kmetje člani zdruge. Štafeta bo šla skozi številne češke vasi daruvarškega, bjelovarskega in počeskega okraja, kjer prebivajo Čehi. V Pakracu se bo češka štafeta priključila glavni štafeti LR Hrvatske pri nadaljevanju poti v Beograd.

Pomembni pravosodni uspehi v Metohiji

V pogledu sodobnega pravosodja je bil med vsemi jugoslovanskimi pokrajinami nekakaj najbolj zaostala Metohija, ker so bili tam bolj v veljavi nenapisani kot pa napisani zakoni. Največ krivi in življenj so v teh krajih zahtevale zlasti starodavne arnavske »krvne osvete«. Po tem nenapisanem zakonu so se pobijali člani rodbin zaradi ubojev in tudi samo zaradi razhajanj, storišnih pred davnimi leti. Na petem rednem zasedanju ljudskega odbora za Kosovo in Metohijo sta zdaj v Prištini poročala predsednika okrajnih sodišč v Prištini in Gnjilanu, da niso v zadnjem letu v teh dveh okrajih obravnavali niti enega primera starodavne krvne osvete. Poleg tega velikega uspeha pravosodja v Metohiji so pa tudi pomanjkljivosti, ki jih ne bo težko odpraviti. Tako je moralo okrajno sodišče v zadnjem letu razveljaviti okrog 30% od okrajnih sodišč izrečenih obsodb, kar pa je samo posledica nezadostnega strokovnega kadra pri okrajnih sodiščih.

Kolektiv mostovne delavnice v Gorici je mesec dni predčasno izvršil železno konstrukcijo 33 m dolgega mostu

V pospešenem tekmovanju za dan železničarjev in za 1. maj je delovni kolektiv mostovne delavnice v Novi Gorici končal izdelavo železniške konstrukcije 33 m dolgega mostu, katerega bodo začeli montirati na železniški progi čez Bačo pri Hudjužini že v začetku maja. Ko so pričeli z izdelavo tega železniškega objekta, so računali, da bi novi most pričeli polagati preko Bače v začetku junija. Z veliko vneto in požrtvovalnostjo vsega kolektiva, zlasti pa še višjih specialistov Franca Vuge in Maksa Bizjaka, so dela v delavnici končali mesec dni predčasno, tako da bodo delovni praznik 1. maj proslavili z veliko delovno zmago.

Most pri Hudjužini je lani porušil zemeljski udor in kameniti plaz konec lanske zime. Kolektiv mostovne delavnice Gorica je delal v dežju noč in dan, da so na tej važni mednarodni progi Gorica-Jesenice v najkrajšem času vzpostavili redni promet in vrgli preko Bače zaslihi most. Ob tej priložnosti je skoraj polovica kolektiva, najboljših delavcev dobila pohvala in denarne nagrade do 2000 din. Za tem so demontirali in dvignili iz

struge porušeno in skrivneno konstrukcijo in jo prepeljali v Gorico, kjer so izdelali novo. Dele, ki bi jih sicer morali uvoziti, je vila železarna na Jesenicah, kjer so jih v Gorici obdelali in uporabili dober del materiala stare konstrukcije, tako da je bilo vse delo izdelano doma.

Uredba o plačah in delovnem odnosu novinarjev

Zvezna vlada je izdala uredbu o razdelitvi plačnih fondov v časopisnih in založniških podjetjih ter o delovnih odnosih novinarjev. Po tej uredbi se uvede delovni odnosi novinarjev in pomožnega novinarskega osebja po predpisih o delovnih odnosih delavcev in uslužbencev v gospodarskih podjetjih. Kot novinarji se štejejo uredniki, sodelavci, lektorji-uredniki, tehnični uredniki, slikarji-illustratorji, slikarji-karikaturisti, stenografi-novinarji in fotoreporterji-sodelavci. Kot pomožno novinarsko osebje pa korektorji, lektorji, redaktorji, prevajalci, tehnični sodelavci, fotoreporterji, risarji in stenografi.

Delovni odnosi novinarjev in novinarskega pomožnega osebja temelje na pogodbah med podjetjem in njegovim osebjem, ki se sklepajo za določen ali nedoločen čas. Podjetja lahko najamejo tudi posamezne novinarje ali skupine novinarjev za svoje stalne sodelavce. Vsem novinarjem lahko podjetja priznavajo posebne nagrade za dela izredne kakovosti, za dela v izjemnih okolnostih in za izvedbo posebnih nalog.

Novinarska in založniška podjetja bodo imela svoje pravilnike o plačah osebja, ki jih bosta sprejela redakcijski kolegij in delavski svet v soglasju s sindikalnim organom Društvom novinarjev. Podjetja bodo sprejela tudi svoje pravilnike o organizaciji in poslovanju.

Osiješka tovarna mila je z novimi proizvodi dosegla velik uspeh

V pogojih novega ekonomskega sistema in ob boljši preskrbi s surovinami so v osiješki tovarni mila hitro spoznali, da je treba razširiti in zboljšati asortiman proizvodov. Tako so nedavno začeli izdelovati toaletno milo znamke »Elida« in »Stela«, milne kosmiče »Lux«, pralni prašek »Radione« in prašek za namakanje perila »Clarax«. Da se podjetje čim bolj poveže s trgom, je uvedlo prodaje svojih izdelkov neposredno detajlističnim podjetjem, medtem ko je prej prodajalo svoje proizvode le grosistom. Izdelki osiješke tovarne se danes po kvaliteti lahko merijo s podobnimi izdelki največjih tovarn v inozemstvu.

Navodilo o ugotavljanju zneska akumulacije in skladov od merske enote zmogljivosti v gospodarskih podjetjih

Predsednik Gospodarskega sveta FLRJ je izdal naslednje navodilo ugotavljanju zneska akumulacije in skladov od merske enote zmogljivosti v gospodarskih podjetjih:

1. Znesek akumulacije in skladov, določen od merske enote zmogljivosti (zae) po l. točki pod d) navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij omogoča:

a) da se ugotovi enotna stopnja akumulacije in skladov podjetij v celoti;

b) da se ugotovi s kakšnim skladom za plače lahko računa podjetje glede na njegov predvideni dohodek.

2. Znesek akumulacije in skladov od merske enote zmogljivosti (zae) je dan v dokumentaciji družbenega plana FLRJ oziroma v dokumentaciji družbenih planov ljudskih republik za vse skupine obratov, za katere je ta enota v smislu 4. točke pod a), b) in c) navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij nakazana: v produkcijski možnosti naprav, v številu delavcev oziroma v količini osnovne surovine (tako imenovana začetna surovina).

Za skupine obratov iz prejšnjega odstavka se bo ta znesek uporabljati pri vseh obračunih, ki so predvideni po uredbi oziroma z navodilom k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij.

3. Pri tistih obratih skupinah, pri katerih je merska enota zmogljivosti (mqe) izražena v količini končnih proizvodov ali v vrednosti končnih proizvodov ali v kombinaciji količine in vrednosti končnih proizvodov (4. točka pod d), e) in f) navedenega navodila), se bo štel znesek akumulacije in skladov, ki je bil dan z dokumentacijo družbenega plana FLRJ oziroma z dokumentacijo družbenih planov ljudskih republik, kot povprečen.

Za skupine obratov iz prejšnjega odstavka se bodo zmogljivosti kakor tudi vsi obračuni, ki so predvideni s predpisi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij, preračunavali po določbah tega navodila.

Za obrate iz prvega odstavka te točke ne veljajo predpisi 7, 9, in 21. do 24. točke navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij.

4. Za obrate iz 3. točke tega navodila mora podjetje najprej ugotoviti svojo polno zmogljivost, izraženo v dohodku iz posameznih obratov. Ta dohodek se bo ugotovil po naslednjem postopku:

Najprej se bo ugotovilo na podlagi sedanje višine sklada za plače v posameznih obratih, kolikšen sklad za plače bo potreben za polno izrabo zmogljivosti tega obrata. V sklad za plače posameznih obratov se vrata tudi ustrezni del plač iz obratov in upravnoprodatne rezije. Nato množijo podjetje tako dobljeni sklad plač s stopnjo akumulacije in skladov, ki je določena za ustrezne skupine obratov in ugotovi skupni znesek akumulacije in skladov tega obrata pri polni izrabi zmogljivosti.

Naposed ugotovi podjetje, ko se žele ugotoviti sklad za plače s celotnim zneskom akumulacije in skladov, dohodek obrata za polno izrabo zmogljivosti po obrazcu:

$$(1) D = P + P_x$$

pri čemer je »D« dohodek podjetja brez zneska prometnega davka, »P« sklad za plače, potreben za polno izrabo zmogljivosti ustreznih obratov, »P_x« pa stopnja akumulacije in skladov kot odstotek, to je deljeno s 100.

5. Ko je podjetje izračunalo dohodek za ustrezni obrat, se zmogljivost za te obrate ne bo več izkazovala v merskih enotah, ki so predvidene po 4. točki d), e) in f) navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij, temveč se bo izkazovala v merski enoti zmogljivosti »qz«, ki znaša 1000 din dohodka.

Na primer: Sedanj sklad za plače v nekem obratu znaša 2 milijona din. Za polno izrabo zmogljivosti tega obrata bi bilo potrebno, da se sklad za plače poveča za 25%, t. j. na dva in pol milijona dinarjev. Stopnja akumulacije in skladov znaša 400%. Torej bo znašal dohodek tega obrata pri polni izrabi zmogljivosti:

$$D = 2,5 + 2,5 \times 4 = 12,5 \text{ (v milijonih dinarjev)}$$

Polna zmogljivost tega obrata se bo izkazala v 12.500 merskih enotah zmogljivosti »qz«, pri čemer je »qz« enak 1000 din dohodka.

6. Znesek akumulacije in skladov na enoto tako izražene zmogljivosti, t. j. zmogljivosti preračunane v dohodek, se bo izračunalo po naslednjem obrazcu:

$$(2) a = \frac{x + 1}{x}$$

Na primer: Pri stopnji akumulacije in skladov 400% znaša akumulacija na mersko enoto zmogljivosti, ki je preračunana na dohodek obrata:

$$a = \frac{4 + 1}{4} = \frac{5}{4} = 1,25$$

kar pomeni, da znaša na vsakih 1000 din dohodka obrata planirani znesek akumulacije in skladov 800 din.

7. Ko je podjetje ugotovilo svojo polno zmogljivost, izraženo v dohodku posameznih obratov, uporabi na že določeno polno zmogljivost indeks izrabe družbenem planu FLRJ oziroma v družbenih planih ljudskih republik.

Na primer: Če je polna zmogljivost obrata, ki je bila izračunana na omejen način v znesku 12.500 merskih enot zmogljivosti »qz« in če je indeks izrabe zmogljivosti za to skupino obratov določen z družbenim planom na 80%, bo izraba zmogljivosti tega obrata znašala:

$$12.500 \times 80 = 10.000$$

merskih enot zmogljivosti, t. j. 10 milijonov dinarjev dohodka.

8. S tako ugotovljenim dohodkom oziroma z njegovimi elementi (skladom za plače in skupnim zneskom akumulacije in skladov obrata), izračuna podjetje nato tudi enotno stopnjo akumulacije in skladov za celotno podjetje v smislu 25. in 26. točke navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij.

9. Da bi podjetje ugotovilo svoj sklad za plače, v okviru katerega se ugotavlja tarifne postavke po tarifnem pravilniku, izračuna podjetje najprej svoj predvideni dohodek. V tem smislu ugotovi podjetje predvsem skupno vrednost, ki jo bo ustvarilo s prodajo svojih proizvodov oziroma storitev (»B«). Od tako dobljenega zneska odšteje izdatke za surovine, pomožni in pogonski material (»M«), nato izdatke za storitve tretjih oseb (»U«) in vplačila v amortizacijski sklad (»A«) po naslednjem obrazcu: (3) D = B - (M + U + A)

Glede prometnega davka veljajo določbe 38. točke navodila k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij.

10. Od ugotovljenega dohodka po prejšnji točki odbije podjetje skupni znesek akumulacije in skladov (»A«). Ta znesek se dobi po obrazcu:

$$(4) A = yq \times A$$

pri čemer je »y« v smislu tega navodila enak predvidenemu dohodku podjetja deljenega s 1000.

Razlika med dohodkom ter akumulacijo in skladi predstavlja predvideni sklad za plače, to je po obrazcu:

$$(5) P = D - A$$

Na primer: Podjetje je ugotovilo, da bo svoje proizvode realiziralo v skupnem znesku 25 milijonov dinarjev. Med letom bo nabavilo surovine, pogonski in pomožni material v vrednosti 8 milijonov dinarjev, za storitve tretjih oseb bo plačalo 2 milijona dinarjev, amortizacijo bo vplačalo 3 milijonov dinarjev. Po obrazcu (3) bo znašal predvideni dohodek podjetja:

$$D = 25 - 8 - 2 - 3 = 12 \text{ milijonov dinarjev}$$

Skupni znesek akumulacije in skladov po obrazcu (4) je enak

$$A = 12.500 \times 80 = 9.600 \text{ milijonov dinarjev}$$

(v nadaljevanju primera iz 6. točke tega navodila, t. j. ob stopnji akumulacije in skladov 400%).

Tako bo znašal sklad za plače po obrazcu (5) 2.400.000 din.

11. Če bi bil sklad za plače, ki je bil izračunan na način po prejšnji točki, večji od sklada za plače na sedanji višini, mora podjetje pri določanju tarifnih postavk računati s tem, da bo ta presežek lahko obdaven z davkom na presežek sklada za plače po posebnih predpisih.

12. Podjetja morajo takoj začeti s preračunavanjem dohodka in zneska akumulacije in skladov po posamezni merski enoti zmogljivosti in predložiti ta obračun skupaj s potrebno dokumentacijo (spiski plač posamez-

ne obratov, knjigovodstveni izvlečki itd.) komisijam za gospodarske panoge in stroke, ki jih bodo potrdile s posebnimi odločbami.

13. Tehnična navodila in pojasnila k temu navodilu bo po potrebi izdala Centralna komisija pri Gospodarskem svetu vlade FLRJ za uporabo temeljnih proporcij družbenega plana v gospodarskih podjetjih.

14. To navodilo velja od dneva podpisa.

Beograd, dne 5. aprila 1952.

Predsednik Gospodarskega sveta vlade FLRJ Boris Kidrič l. s.

Navodilo o razdelitvi plač in zaslužkih delavcev in uslužbencev na državnih posevstvih in ekonomijah

Na temelju 38. člena in v zvezi s 32. členom uredbi o razdelitvi plač in o zaslužkih delavcev in uslužbencev gospodarskih podjetij je predsednik zveznega sveta za ljudske pravilnik o socialno politiki v sporazumu s predsednikom zveznega Gospodarskega sveta izdal naslednje navodilo o razdelitvi plač in o zaslužkih delavcev in uslužbencev na državnih kmetijskih posevstvih in ekonomijah.

1. Razdelitev plač in o plačanje zaslužkih delavcev in uslužbencev na državnih kmetijskih posevstvih in ekonomijah, ustanov in družbenih organizacij se bo opravljalo na temelju uredbi o razdelitvi plač in o zaslužkih delavcev in uslužbencev gospodarskih podjetij ter na temelju tega navodila.

2. Na temelju tarifnih postavk, določenih v tarifnem pravilniku kmetijskih posevstvih ali ekonomij po času, dnevu ali mesečno, se ugotavlja postavke cenika po merski enoti proizvoda ali usluge (po stotu pšenice, po litru ali hektolitru mleka, po kilogramu ali toni rib, po kosu pletiva ali osli, po hektaru oranja in okopanju ter podobno).

3. Normiranje kmetijskih del zaradi učenja delovnega učinka in določanja postavk cenika se opravlja na temelju normalnega delovnega časa.

4. Postavke cenika za obračun po merski enoti proizvoda ali usluge, oziroma po učinku ali času, kadar je postavljen rok za izvedbo dela, se ne more povečati z nobenimi dodatki.

5. Tarifne postavke za določitev zaslužka, ki so določene s pravilnikom, ne morejo biti nižje od naslednjih minimalnih zneskov:

a) za delavce:

Pri delih, za katere je potrebna usposobljenost kvalificiranega delavca, 26 din za delovno uro.

Pri delih, za katere je potrebna usposobljenost kvalificiranega delavca, 23 din za delovno uro.

Pri delih, za katere je potrebna usposobljenost polkvalificiranega delavca, 20 din za delovno uro.

Pri delih nekvalificiranega delavca 18 din za delovno uro.

b) za uslužbence:

Pri delih, za katere je potrebna višja strokovna izobrazba, 230 din na dan ali 6000 din na mesec.

Pri delih, za katere je potrebna srednja strokovna izobrazba, 192 din na dan ali 5000 dinarjev na mesec.

Pri delih, za katere je potrebna nižja strokovna izobrazba, 165 din na dan ali 4200 din na mesec.

Pri pomožnih delih 146 din na dan ali 3800 dinarjev na mesec.

6. Za ure prekurnega dela se na državnih posevstvih in ekonomijah tarifne postavke povečajo v skladu s tarifnim pravilnikom nekmetijskih del, ki jih izvršujejo delavci.

7. Po izteku poslovnih let sodelujejo pri končni razdelitvi plač samo delavci in uslužbenci, ki so v stalnem delovnem odnosu, kakor tudi tisti delavci in uslužbenci, ki so se s pogodbo zavezali, da bodo v istih pogodbah delali vsaj pet mesecev v teku dveh let delovnega obdobja.

8. Drugi delavci in uslužbenci ne sodelujejo pri končni razdelitvi plač plač, za opravljeno delo pa dobivajo plačo določeno po pogodbi. Način in pogoji sklepanja pogodb se bodo uporabljali tudi na delovnem obdobju.

Del plača, ki se ne razporedi na vse delavce in uslužbence, se vnese delno v rezervni fond kmetijskega posestva oziroma ekonomije, delno pa pride v fond plač na temelju odločbe zveznega ministra za ljudske pravilnik o socialno politiki in predsednikom sveta za kmetijstvo in gozdarstvo.

9. Kmetijsko posestvo oziroma ekonomija lahko v tarifnem pravilniku določi možnost, da se s pogodbenimi s posameznimi entotami ugotovi višina plačnega fonda za vsako delovno uro, kakor tudi potrebnosti materiala za proizvodnjo in določena naloga proizvodnega oziroma uslužbenega značaja.

S tarifnim pravilnikom se hkrati določijo odstotki, s katerimi delovne enote sodelujejo pri uredbi oziroma pri razdelitvi plač zaradi štednje materiala, prekoračenja planiranih donosov in boljše kakovosti proizvodov.

10. To navodilo se uporablja od 1. aprila 1952.

Ce ima kmetijsko posestvo stransko ali pol-

Zaslužki in datjave, ki spadajo v sklad za plače

15. honorarji, stalne inčasne, ter odškodnine za priložnostno delo, ki se izplačuje osebam, ki niso dolžne plačati dohodnine od teh dohodkov; sem spadajo tudi honorarji redakterjev, recenzorjev, lektorjev, korektorjev in podobno v založniški delavnosti.

16. provizijo akviziterjev in drugih oseb ne glede na to, ali so v delovnem razmerju s podjetjem ali niso;

17. premije za prihranke materiala in proizvodnje ali plačanih kazni in penalo;

18. zaslužki domačih oseb s službo v inozemstvu po znesku, ki se jim izplačuje;

19. razni dodatki in plačila, kolikor jih uvede delovni kolektivi;

20. vse druge odškodnine za delo, ki niso izvedene v naslednjem odstavku, ne glede na to, ali se izplačuje v gotovini ali pa se daje v naravi, razen vrednosti higienskih in tehničnih sredstev za zaščito.

II. V sklad za plače ne spadajo:

1. plačila za dela in usluge, ki jih podjetje opravlja osebe s samostojnimi poskili ali druge osebe;

2. honorarji stalnih in časasnih in zunanjih delavcev za vse vrste rokopisov, objavljanih v tiskih in časopisih, razen honorarjev, ki so podlaga za doseg pravice do socialnega zavarovanja; ti slednji spadajo v dohodek podjetja;

3. avtorski in umetniški honorarji za kulturna, znanstvena, strokovna, umetniška in podobna dela v originalu, prevodu, kopiji ali reprodukciji;

4. nadomestilo zaslužka delavcev in nameščencev, ko opravljajo svoje državljanske dolžnosti pred sodišči, državnimi organi, ustanovami in podobno, če za to niso plačani;

4. nadomestilo zaslužka materam za čas določen oziroma hranjenja otrok;

6. nadomestilo zaslužka v primeru odhoda k vojakom ali na vojaške vaje;

7. nadomestilo zaslužka za delo inštruktorjev na tečaju predvojaške vzgoje in PAZ;

8. nadomestilo zaslužka za čas priprave.

Navodilo o snovah poslovanja gradbenih in projektivnih podjetij

Predsednik Gospodarskega sveta FLRJ je na predlog predsednika sveta za industrijo in gradbeništvo izdal naslednje navodilo o temeljnih poslovanja gradbenih in projektivnih podjetij:

1. Navodilo k uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij (Uradni list FLRJ št. 10/52) se uporablja tudi v državnih gradbenih podjetjih za gradbeno delavnost (gradnje), kolikor s tem navodilom ni drugače predpisano.

2. Merovilo gradbeno delavnost podjetja se izkazuje v številu delavcev — dni, ki ga podjetje lahko doseže v istem razdobju. Na primer: Zmogljivost podjetja »A« se izkazuje v 100.000 delavcev — dni in v vrednosti 250 milijonov din.

3. Ob ugotavljanju zmogljivosti gradbeno delavnosti podjetja se vzamejo v poštev naslednji elementi: a) podatki o doseženih delavcih — dni v prejšnjih letih; b) število in vrsta kvalificiranega kadra, s katerim podjetje lahko razpolaga; c) možnost zaposlitve polkvalificiranega in nekvalificiranega delavstva; d) gradbeno mehanizacija podjetja; e) obseg del po državnem planu investicij, ki jih mora podjetje izvršiti (temeljna investicijska graditve po družbenem planu); f) obseg ostalih del, ki jih podjetje lahko izvršuje v vrsti objektov oziroma del, ki jih podjetje izvršuje; g) splošne organizacijske izkušnje podjetja.

4. Na temelju ugotovljene popone zmogljivosti podjetja v smislu 3. točke tega navodila se ugotovi polna zmogljivost, ki je določena v vrednosti oziroma v milijonih dinarjev in v višini 75.000 delavcev — dni.

5. Na temelju pogodbe, predračuna in izkušenj za dela, ki so področja obvezna po ugotovljenem minimalnem izkoriščenju zmogljivosti, določijo podjetje svoj sklad plač. Za dela, glede katerih ima podjetje predračune, ugotovi sklad plač na temelju predračunov in kalkulacij. Za dela, glede katerih nima predračunov, ugotovi sklad plač na temelju izkušenj, mora pa, ko bodo predračune s kalkulacijami cen, napraviti korekturo predvidenega sklada plač. Z uporabo stopnje akumulacije in skladov se določijo skupni zneski akumulacije in skladov, ki ga mora podjetje uresničiti.

6. Na temelju pogodb, predračunov in izkušenj za dela, ki so področja obvezna po ugotovljenem minimalnem izkoriščenju zmogljivosti, določijo podjetje svoj sklad plač. Za dela, glede katerih ima podjetje predračune, ugotovi sklad plač na temelju predračunov in kalkulacij. Za dela, glede katerih nima predračunov, ugotovi sklad plač na temelju izkušenj, mora pa, ko bodo predračune s kalkulacijami cen, napraviti korekturo predvidenega sklada plač. Z uporabo stopnje akumulacije in skladov se določijo skupni zneski akumulacije in skladov, ki ga mora podjetje uresničiti.

7. Banka izvršuje izplačila na račun sklada plač mesečno, in sicer praviloma na temelju uresničene dohodka podjetja z vplačilom situacij, v okviru

Ugotoviti smo že, da je odločanje delovnih kolektivov o razdeljevanju zneska med delavce in uslužbence v podjetjih v načelu sicer svobodno, vendar je omejeno z veljavnimi zakonskimi predpisi in s načeli pravičnosti, po katerih morajo biti urejeni odnosi med delovnimi mesti ter med tarifnimi postavkami za ta delovna mesta. Zato se v korist posameznih delavcev in uslužbencev kakor tudi podjetij in družbe pooblaščenih določeni organi za nadzorovanje nad uveljavljanjem in izvajanjem novega sistema plač v gospodarstvu, zlasti seveda nad tarifnimi pravilniki, ki so temelj novega sistema. Ti organi so trije: gospodarski upravni organi finančni organi in organi inspekcije dela.

NADZORSTVO GOSPODARSKIH UPRAVNIH ODGOVOR
Gospodarski upravni organi so pooblašteni za splošno nadzorstvo nad tem, kako se izvajajo določbe tarifnega pravilnika, predvsem tudi nad tem, ali je bil tarifni pravilnik sprejet po predpisnem postopku (ali je bil sprejet z večino glasov na zasedanju delavskega sveta ali v prvostopenjski komisiji sindikalnem forumu itd.). Gospodarski upravni organi je zato pooblaščen pregledati poslovne knjige podjetja, prostore in tehnične naprave, finančne in druge listine, knjige in podobno. Če pri takih pregledih ugotovi nepravilnosti ali pomanjkljivosti, bo razveljavil tarifni pravilnik oziroma njegove določbe po postopku, o katerem smo že pisali. Pravico, opozoriti pristojni gospodarski upravni organi na pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti pri izvajanju novega sistema plač pa imajo tudi sindikalne družine v podjetjih in inspekcija dela, ki opravlja pregled podjetij po svoji službeni dolžnosti.

NADZORSTVO FINANČNIH ORGANOV
Pristojni finančni organi bodo nadzorovali zlasti igranje plačnega fonda ter pravilnost obračunavanja družbenega plačnega fonda. Finančni organi so pooblaščen za pregled finančnih listin in knjig v podjetjih, da bi lahko ugotovili, ali so se podjetja držala predpisov uredbi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij ter navodil k uredbi (Ur. l. FLRJ št. 10/52).

V primerih, kadar bo finančni organ ugotovil, da so pri tem kršeni obstoječi predpisi, bo odredil podjetju odpravo ugotovljenih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, na primer, da bo podjetje ugotovilo, ali je bil plačni fond (reprezentativno ministrstvo za finance), ki o priložbi dokončno odloči. Vendar tudi v tem primeru omejena zapora denarnih sredstev, ki jo je nižji finančni organ odredil podjetju, ni odpravilo izgubljenih pomanjkljivosti. Zato se odpravi šele takrat, kadar to odredi višji finančni organ, če ugotovi, da odločba nižjega finančnega organa ni bila uresničena.

NADZORSTVO INSPEKCIJE DELA
Organi inspekcije dela bodo nadzorovali, ali se pravilno uporabljajo predpisi o temeljnih poslovanja gospodarskih podjetij in o posameznih pogodbah, ki jih podjetja sklenejo s posameznimi delavci. To nadzorstvo bo inspekcija dela opravljal tako o priliki svojih službenih (rednih ali izrednih) pregledov podjetij, kakor tudi takrat, kadar bo odločila o posameznih delavcih in uslužbencev ali sindikalne organizacije.

Inspekcija dela bo zlasti ugotovljala naslednje: ali so delavci in uslužbenci razvrščeni ustrezno svoji strokovni usposobljenosti, ali so tarifne postavke določene v skladu s tarifnim pravilnikom, ali so posebne pogoje določene delovnega mesta, ali so v tarifnem pravilniku upoštevana minimalna tarifna postavka po uredbi o delitvi fonda plač, ali se pravilno obravnava delovni čas, ali se pravilno izplačuje akontacije, ali se pravilno obračunava nadurno, nočno in nedeljsko delo, datjave iz 17. in 18. člena uredbi o delitvi fonda plač.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarifnega pravilnika kršeni predpisi, nad katerimi nadzorstvo pristojni gospodarski upravni organi, bo obvestila ta organi zaradi razveljavitve tarifnega pravilnika po postopku, o katerem je bilo že govora.

Kadar bo inspekcija dela ugotovila, da so bili pri izdelavi in izvajanju tarif

Peter Zagorčan.

Prisla so pisma...

Med Radgono, Mariborom in Ptujem je lep gricčevnat svet, poln sadnih nasadov, vinogradov in njiv. Po dolini so razstlane premožne vase, po gričih pa so razmetane niše kolarjev in vinaricarije. Zemlja tu ni slaba. Z nekaj let rasto tu kmetijske delovne zadruge in ljudje bi lahko dobro živeli, če bi...

Tako se začena pisma, ki leže pred menoj v uredništvu. Pisale so jih delovne roke zadrudnikov. Ko je prišlo prvo tako pismo, mu nisimo verjeli, časoma pa se jih je nabralo več. Vsa ta pisma so polna bolečine in protesta, ki mora biti že star in ki menda ni našel nikjer razumevanja. Pršla pa so iz Cerkevčnjaka, iz krajca, ki se je še pred kratkim imenoval Sv. Anton. Iz pisma je nastala ta zgodba, tistim, ki se niso upali najti razumevanja, v uteho in upanje, knjigovodnjem kakor je gospod Rihard, in drugim takim svatom pa v svarilo.

Pri mizi sedeči mož je hotel vstati, namesto tega pa je brezupno zakril z rokami. Nagnil se je naprej in odšal z glavjo. Bil je predsednik kmetične delovne zadruge. Pred letom dni so ga zadrudniki izvolili na to mesto ker je prejšnji predsednik odstopil izvolil pa so ga zato, ker ni poznal nevoščljivosti, zahrbtnosti in zlobe, in ker je bilo njegovo srce ustvarjeno tako, da ni vedelo za podlost in je tudi ni hotelo videti okrog sebe. Mlada žena in lepa ohišnica, ki si jo je bil pustil, sta njegovemu častihlepju zadostovali, zato je prepustil gospodarstvo v zadrugi knjigovodju gospodu Rihardu. Zdrav, komaj mesec dni po obnem zboru, leto dni, kar je prevel zadrugo pa so zadrudniki sklicali izredni sestanke, ker so bili nezadovoljni z upravo. Tipal je z očmi po ljudem in se čudil. On jim ni mogel napraviti nič slabega; on jim slabega tudi ni želel. Iz vsega srca jim je privoščil tako srečo, kot jo je užival sam. Rad bi jih spraval: rad bi razpršil v njih vso to jezo in nezaupanje, da ni mogel najti primerne oesed. Ni vedel za pravi vzrok tega neadovoljstva. Začuden je razprl očmi, ki je planila s klopi Kuplenca, korarica, mati treh nezakonskih otrok Stisnila se je za mizi, udarila z roko po nji, da sta petrolejki vztrepetali, in kriknila:

»Kaj, da bova pozna.«
»Spremljevalec, nizek, naprej upog njen možak s kosatimi pšeničnimi brki in majhnim nosom na okroglem obrazu je razprl veke, nekajkrat obrnil sive oči odmahnil z zaprto dlanjo in razdraženo odvrnil:
»Ah, se prezgodaj izveš, da ti bodo še leto dni kri pili!«

»Bi rad branil tega malika tu, kaj?«
»Z dolgo, trepetajočo roko je pokazal k oknu, kjer je gospod Rihard še zmerom slonel na polici. Otrajajoč z glavjo se je ozrla po ljudem ter dodala: »Vsi se ga bojite! Prej ste se željustili, kaj mu boste povedali, zdaj pa vam je srce vsem padlo v hlače. Povejte mu, da je on kriv, da živimo v zadrugi slabše, kot smo prej živele! Jaz ti povem v obraz: ne delaš pošteno! Iz zadruge si napravil tako strašilo, da noče nihče več vanjo, in se mi bi se je radi rešile.«

Močice sta nadaljevala pot. Odmev njunih stopenj je zamiral, med sadnim drevejem in po prepranih sivih tratah, po katerih se je tu pa tam cedila še snežnica. Nad pustim poljem se je krakajoč spretelavala vrana; iz doline se je slišal rahli klic jerebice. Na buhla, otajana cesta se jima je udirla po nogami nekam sopeč, kakor da vzdihuje.

Knjigovodja je zmerom bolj širil oči. Poziralknik mu je enakomerno plagirol in doli. Obrvi so se mu privzdignile in gube na čelu so se mu pogloble. Ni se ustrašil tega govorenja. Ni ga zbegalo, zakaj vedel je, kak vpliv ima na vse te ljudi. Ko bo odprl usta, bodo utihnili, se potuhnili in odšli domov. Nekdo je bil trgovec Malokomu teh ljudi ni posodil denarja: skoraj vsakemu je takrat dajal na upanje. To mu je ustvarilo dragocen kapital, ki ga je lahko še zmerom izčrpaval. Ko je bila ustanovljena zadruška, se ji je priključil, da bi prikril državo za davek in obvezno oddajo. Kakor je želel, je bil tudi izvoljen v odbor in za knjigovodja. Postal je duša zadruge. Vodil jo je sam, gospodaril v nji po lastni presoji. Za družna skladišča so bila v njegovih prostorih, ključje od njih pa je imel on. Sam je delil blago, ki ga je zadruška prejela za zadrudnike, sam je dolečal prejemeke zadrudnikov, ki so bili pičli, kajti zadruška je bila zmerom v gospodarskih težavah, čeprav je imela komaj dovolj delovne sile in majhne izdatke. Zares je včasih segel po kakšnem priboljšku, a vedel je, da ga zaradi tega ne bo upal nihče klicati na odgovor, zato se tudi zdaj ni ustrašil sovrastva, ki ga je videl pred seboj. Čakal je samo, naj se prvi naval jeze izdijva, potlej pa se je nameraval oglasiti. Okrog ust mu je vztrepetavala prijaznost, ko je gledal razjarjeno žensko. Da, spomnil se je, kolikokrat ga je prišla prosjati, naj bi ji uredil za otroke doklade. Tešil jo je z obljubami, storil pa za njo ni nič.

»Prekleta zadruška! Človek dela in dela, požrete pa drugič!« je poprijela Kuplenca.
»Knjigovodju se je ves obraz zasmel, ko jo je vprašal:
»Kdo požre? Pokaži ga, če ga poznaš!«
»Bi ti povedala? — Bi ti povedala?« je pohitela ženska, potlej pa si je prsnaglo upadle. Po jeznih očeh se ji je razlila ožnost. Povešala je roke in dodala popustljivo: »Ne bi rada prišla v zapor, veš. Dokazov pa nimam.« Sklonila je glavjo in odšla v klop. Težko hojo, nekako zlomljena, razočarana in zbegana.

»Potrpite drug z drugim.« se je oglašal predsednik, a gospod Rihard je za mahnil proti njemu s pestjo, se odkaljajal ter vprašal:
»Ima še kdo kaj takšnega na jeziku, kot je povedala Kuplenca?«
Njegove vesele oči so se ozrle po ljudem, ki so še zmerom molčali, zato je dodal:
»Predlagam, da Kuplenca izključimo iz zadruge. Smo mi krivi, da ima

»Tvoj vinarčar sem. Mnogo dobrega si mi napravil, ne tajim. Mislim sem obdržati zase, kar vem o tebi, a mi vest ne da. In zdi se mi tudi, da nas imaš vse skupaj za norca. Bratranec, ki je mizar pri Radgoni, mi je povedal, da si dal debeli hrast... no, rezorvirju, ali kako se mu že pravi, listumu, ki ti se je pregledal knjige. Hrast je zdaj pri mojem bratranecu. Zakaj si ga dal, to povej tukaj pred vsehmi. Samo za nos nas ne vleci! Lahko povem še kaj več, če to ne bo dovolj.«

»Zato pa dela z nami tako! Nekaj mora imeti strica, ki drži peščico na vso to godljo!« se je zaslajal počej ženski glas.
»To ni nikaka zadruška, to je tvoje veleposestvo, gospod Rihard!«
»Knjige nam bo izročil! Jaz jih bom nesel v Ljubljano v pregled.« je nekdo zakričal.
»Paluc ve o tebi tudi lepe stvari. Zato pa ni hotel biti več predsednik škoda, da ni prišel na zborovanje. Ta bi ti tudi povedal, kar ti gre.«
Knjigovodja je začel bledeti. Oči so mu potemlele. Klestil je z rokami pred seboj ter začuden gledal, kako se mu razjarjeno krdelo zadrudnikov približuje. Prvi trenutek ni vedel, kaj naj stori. Čutil je, da se njegov vpliv nad temi ljudmi maje. Zgodilo se je nekaj, s čimer ni računal. Toda ukloniti se, priznati jim, česar ga dolžijo? Ne, tega ni mislil storiti. To so bili nekdo njegovi delavci, njegovi dolžniki. Z vso svojo voljo se je poskušal obvladati. Začel je govoriti. Svaril je, pretil, zadrudniki pa ga niso hoteli poslušati. Čez čas, ko je videl, da se je ves razred dvignil proti njemu, je skočil k mizi, kjer je začuden predsednik še zmerom ponavljal: »Dobri si bodite, saj ni vredno prepričati!« Dvignil ga je s sedeža ter mu kriknil v obraz:
»Ali se nisva o vsem tem, kar mi zdaj očitajo, pogovarjala? Povej jim, da je odbor o vsem tem odločil!«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

»Kot vso leto je bila tudi gradbeno dejavnost zelo velika. Zajela je 28 društev z 31 objekti. Dograjeni so bili oči vsaj delno dokončani in odprti za promet veliki dom na Krških podih, Mozirska koča na Golteh, Dom pod Storiščem, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrečičem, Koča na Boču, Koča pod Čemseniško planino, Zavetišče na Kruki, Koča na Smrekovcu, Koča na Krški gori, Dom na Pesku. Na Veliko planino je bila zgrajena vzpenjača, ki služi za gradnjo novega doma. Odprti sta bili novi postojanki na Pokljuki in Jelovci. V obnovljeni Domu v Logarski dolini in Valzovrjev dom pod Stolom. Dom na Kravcu je bil povečan z moderno kuhinjo in z adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.«

MEDNARODNI ŠAHOVSKI DVOBOJ NA 10 DESKAH Slovenija : Belgija 7 in pol : 2 in pol

Včeraj popoldne je bil v verandni dvorani hotela Union v Ljubljani mednarodni šahovski dvo boj na 10 deskah med reprezentancama Belgije in Slovenije. Obe moštvi sta bili nekoliko oslabiljeni. Slovenijo so zastopali 3 moštvi, 6 moštviskih kandidatorov in 1 prvorazredni igralec, medtem ko so belgijsko moštvo sestavljali 1 moštvo in 1 prvorazredni igralec. Srečanje se je končalo z visoko zmago Slovenije 7 in pol : 2 in pol. Izmed naših igralcev nihče ni izgubil partije s svojim nasprotnikom. Posamezne partije so se končale z naslednjimi izidmi: Ambuhl : inž. Vidmar remi, prof. Gabrovšek : Van Hoorde 1:0, De Wolf : Preinfalk 0:1, inž. Levčič : Teatar remi.

Angelski mojster Golombek je v Pragi igral simultanko proti 26 nasprotnikom, v kateri je dobil 10 partij, 14 remiziral in 2 izgubil.
Mladinsko šahovsko prvenstvo skandinavske države je osvojil Sved Larsen.

Ustanovljena je Zveza sportov Slovenije

Ob navzočnosti zastopnikov posameznih športnih zvez je bila sinoči v Ljubljani ustanovljena skupščina Zveze sportov Slovenije. Po otvoritvi in uvodnih formalnostih so delegati z nekaterimi spremembami in dopolnitvami sprejeli osnutek pravil, nato pa izvolili člane izvršnega odbora Zveze sportov Slovenije, ki ga sestavljajo: predsednik Leopold Kresc, podpredsednik inž. Stanko Bloudek, Tone Dolinšek in Stane Lavrič, sekretar Avgust Lukovnik in člani Edi Serpan, dr. Alojzij Šef in inž. Dragutin Mirkoč. Poleg omenjenih so člani izvršnega odbora tudi predsedniki izvršnih odborov posameznih športnih zvez.

Delegati so obenem izvolili tudi člane amaterskega razsodišča, ki je sestavljeno takole: Ante Gnidovec, Stane Pečan, balneolog, prof. dr. Drago Stepišnik in Milan Farjuga. V nadzorni odbor so izvolili Franca Srakarja, dr. Bronislava Skaberneja in dr. Sašo Reicherja. Komisija za prevzem premoženja sestavljajo predsednik Leopold Kresc, sekretar Avgust Lukovnik in dr. Sašo Reicher.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

Jugoslovanska reprezentanca v odbojki, ki bo 19. aprila igrala v Parizu, je od potovanja v Francijo. Na pot so šli pod vodstvom Milana Kajgančiča in trenerja Ivana Cirmana naslednji igralci: Markovič, Stojimirovič, Popovič, Skribec, Milosavljevič, Antekolović, Mikina, Jošt, Surkavica in Fingerhut. Jugoslavija in Francija sta se doslej trikrat srečali. Leta 1950 je Jugoslavija zmagala v Parizu 3:2, lani pa 3:0. Na lanskem evropskem šampionatu v Parizu so Francozi zmagali 3:2.

Čim klubom Macedonci 2:0. Macedonci so tretji na lestvici severne grške lige.
Kometni moštvi Marjana iz Splita in Dinamo iz Pančeva sta gostovali na Dinamu. Splitani so prvo tekmo s klubom »Altun« igrali neodločeno 5:5, v drugi pa so zmagali nad »Donatelo« 11:8. Dinamo je izgubil tekmo s Zisterdovcem 4:9.

Košarkarji ljubljanskega Železničarja so tekmo z zagrebško Lokomotivo odločili v svojo korist z rezultatom 48:40 (20:14).
Na krosu Železničarja v Ljubljani je na 3000 m dolgi progi zmagal Lesiza s časom 11:25 pred Inkretom in Joštom.
Kolesarska zveza Slovenije obvešča vse klube in sekcije, da se poldnevni kros LRS preloži z nedelje 20. t. m. na nedeljo 27. aprila 1952.

Na teniškem turnirju za prvenstvo Italije v Rimu je Mitič premagal Italijana Goria 6:4, 7:5, 2:0 (v tretjem nizu se je Gori vdal).
Teniški turnir v Rimu. V tretjem kolu je jugoslovanski teniški igralec Mitič premagal čiškega prvaka Balbiersa s 6:3, 6:3, 6:4, 4:6 in 6:2. V igri dvojice je jugoslovanska dvojica, Mitič-Brancati, lahko premagala mlada italijanska igralca Covijs in Lucettijs s 6:3, 6:0, 6:0. Nov evropski rekord v metu diska. — Italijanski atlet Adolfo Consolini je dosegel na ekshibicijskem tekmovanju nov evropski rekord v metu diska 55,95 m. Svetovni rekord 59,97 m brani Gordien (ZDA).

BSK : Macedonci 2:0 (0:0). Tretjo tekmo v Solunu je BSK odločil v svojo korist z zmago nad zelo dobrim domačim adaptacijo jedilnice. V surovem stanju je do dograjen Dom na Lisci, enako Koča na Lubniku.

Partizan v Slovenjem Gradcu je začel resno delati. Društvo je imelo v začetku leta samo 2 vodnika, zdaj pa jih imajo že štirinajst, tako da se vrši redna tečajna vadb v vseh oddelkih. Tudi število tečajev države članstva so zvišali že na okrog 200.

Pred skupščino Planinske zveze Slovenije

V soboto in nedeljo dne 19. in 20. aprila se bodo zbrali planinci iz vse Slovenije na drugi redni letni skupščini v Domu sind